Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Grundtvig, N. F. S.
Titel | Title:	Ude og Hjemme.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	[S.l.], 1883
Fysiske størrelse | Physical extent:	1 bd.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

PUBLIC DOMAIN

Grundtvig.

Ude og Hjemme.

1880.

4° – 1880
heri 41 og 74 b

Det kongelige Bibliotek

DEN THORKELINSKE
GRUNDTVIG-SAMLING

Analysegrøster findes

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130017165764

Ude og Hjemme

Nordisk illustreret ugeblad

Tredie Aargang. — Nr. 144. Søndagen d. 4. Juli 1880.

Abonnement modtages i alle Nordens Boglader og Postkontorer. Prisen er overalt 3 Kr. Kvartalet, Postafgiften iberegnet.

„Egeløkke“ paa Grundtvigs Huslærertid. Efter et Maleri af F. M. E. Fabritius de Tengnagel.

GRUNDTVIG SOM HOVMESTER PAA LANGELAND.

Af **Th. Graae.**

„Saaledes var da min saakaldte akademiske Løbebane endt uden Tro og uden Haab, og skjønt jeg prøvede paa at blive i Hovedstaden og lægge mig efter Islandsk og Nordiske Oldsager, vilde det dog ikke lykkes, saa jeg maatte paa Græs og kom da (1805) til Langeland som Huslærer paa en Herregaard, hvor man efter greveligt Exempel helst talte Tysk, som jeg ikke havde lært i Skolen, men maatte nu lære mig selv, skjønt man aldrig fik mig til at tage det i Munden.“ — Med disse Ord indleder N. F. S. Grundtvig den kortfattede Meddelelse, han i „Kirke-Spejl“ giver om sit Ophold paa den langelandske Herregaard, et Ophold, der blev af saa indgribende Betydning, og under hvilket de mægtige Kræfter, der slumrede i ham, vaktes til Liv.

Dette Herresæde var Hovedgaarden Egeløkke, som i Forbindelse med den større Ejendom Steensgaard i over 300 Aar har været i Familien Steensens Besiddelse og under Grundtvigs Ophold beboedes af Kaptejn Steensen-Leth. — Hovedbygningen, der kun var et Par Aar gammel, bestod — nu er der et andet Stuehus, og Meget er forandret — af en enetages Bindingsværksbygning med en anselig Kvist og Tegltag; den var hyggeligt og komfortabelt indrettet, men hvad der særlig gav Ejendommen sit Præg, vare de dejlige Naturomgivelser. Lunt og stille laa den venlige Bolig midt inde mellem høje, skovbevoxede Bakker og dog frit og aabent; fra Dagligstuen Udsigt til den nærliggende Strand og videre frem til den høje Fyens Kyst, og fra den østre Kvist, hvor Huslæreren havde sit Værelse, saa' man ud over den smukke Have, der var anlagt paa Skraaningen af en Bakke, og i Baggrunden tætte Bøgeskove. Smilende og tiltalende vare Omgivelserne, prægede af en egen romantisk Skjønhed, der ikke kunde undlade at gjøre et dybt Indtryk paa en Digternatur, som Grundtvig, og med gammeldags Gjæstfrihed bødes Enhver Velkommen af det unge Ægtepar, der beboede Egeløkke. — Kaptejn Carl Frederik Steensen-Leth, der i sin Ungdom havde været Cornet ved de holstenske Ryttere og senere blev Kaptejn ved det langelandske Landeværn, var den

Prøvenummer.

Gang c 30 Aar gammel, en meget smuk Mand med et stateligt Ydre, en ivrig Jæger og Forstmand, Fisker og Sømand, hvis Interesser laa fjærnt fra Grundtvigs, og hvis djærve Udtryksmaade maaske ikke altid tiltalte denne, som derimod fandt desto større Behag i Samtale med Fruen, Constance Steensen-Leth, en højst elskværdig og interessant Personlighed. Der flød fransk Blod i hendes Aarer (Faderen, Kammerherre Fabritius de Tengnagel til Vejlegaard i Fyen, var af en fransk Emigrantfamilie), hun havde en efter Datidens Forhold udbredt æsthetisk Læsning og var i Besiddelse af poetiske Anlæg, der undertiden gav sig Udbrud i Smaavers. Det var en smuk og livlig Kone med en Dannelse og et Væsen, og ved Siden deraf en Naturlighed og en Ligefremhed, der viste, at hun havde faaet en anden Opdragelse og gjennemgaaet en anden Skole end de fleste af Nutidens unge Damer; hun kunde tale med Alle, være glad med de Glade, og græde med de Grædende. Fruen blev rigtignok efter Datidens Skik af Alle uden Undtagelse kaldt „Deres Naade", men i den daglige Omgang paa Egeløkke var der ikke Spor af fornem Nedladenhed; dertil var Fruen for klog og for dannet, Kaptejnen for ærlig og godmodig en Natur. Forøvrigt førtes der intet flot Herregaardsliv paa Egeløkke, da Kaptejn Leth, skjønt eneste Arving til to Godser, var afhængig af sin Moder, Kammerherreinde Leth, og først ved dennes Død i 1813 blev Ejer. — Paa Grundtvigs Tid var der neppe et saa stort Huspersonale, som senere; dog bør nævnes Jomfru Bine Lassen, den Gang vel en Snes Aar, af et tækkeligt Ydre og en højst agtværdig Karakter; uagtet sin tjenende Stilling blev hun nemlig gjennem en Række af Aar betragtet og behandlet som hørende til Familien.

Huslærergjerningen, der bestod i at undervise en syv — otteaars Dreng, kunde naturligvis langtfra udfylde Grundtvigs Tid og interesserede ham vist ikke synderlig, men pligtopfyldende og nidkjær, som han var, stillede han store Fordringer til Elevens Flid, og med Strenghed ledede han Undervisningen. Forøvrigt tilbragtes den meste Tid i Ensomhed, under ihærdigt Studium og granskende Grublen; den unge Kandidat holdt sig i det Hele fjærnt fra det selskabelige Liv, og det var kun faa Familier, hos hvilke han var en jævnlig Gjæst. Forholdene førte det dog med sig, at han af og til kom til det kun en lille Milsvej fra Egeløkke beliggende Tranekjær Slot, der den Gang som nu var Centret for den langelandske Selskabelighed, og hvis daværende Besidder, Generalmajor Grev Ahlefeldt-Laurvig, en fint dannet og klog Mand, var en smuk Type paa en ægte *grand seigneur* med alle dennes Fortrin og Svagheder. Generalen var gift med en holstensk Dame, en Frøken Hedemann*); han modtog hyppigt Besøg af tysktalende Gjæster, Generalindens Brødre og øvrige holstenske Slægt, og Selskabssproget paa Slottet var derfor den Gang ofte Tysk, ligesom dette Sprog ogsaa anvendtes, naar de fremmede Gjæster kom ned til Egeløkke. Men forøvrigt taltes der paa Egeløkke ikke alene helst, men udelukkende Dansk, og Grundtvig maa derfor paa sine gamle Dage have husket fejl, naar han i „Kirke-Spejl" siger, at man paa Egeløkke „helst talte Tysk". Som Bevis for Rigtigheden af denne min Paastand skal jeg anføre følgende Udtrag af et Brev fra en meget paalidelig Samtidig af Grundtvig: „Naar Grundtvig fortæller, at der taltes Tysk paa Egeløkke, da har det kun været, naar Herskaberne paa Slottet vare der, thi disse vare alle Tyske. Og naar de mange tyske Herrer, som den Gang opholdt sig paa Slottet, af og til om Formiddagen kom ridende til Egeløkke, da blev der talt Tysk, som er begribeligt, men til daglig Brug blev der aldrig nogensinde udtalt et tysk Ord. — Jeg gad virkelig vide, med hvem der skulde tales Tysk?"

Fra Tid til anden aflagdes der vel ogsaa Smaabesøg paa det gamle Steensgaard, hvis Besidderinde, den gammeldags strænge Kammerherreinde Leth, den sidste Steensen, dannede et mærkeligt Modstykke til den unge, indtagende Frue paa Egeløkke. Den forfaldne, nu helt ombyggede, Gaard havde den Gang historisk Interesse ved sin store Riddersal med de mange Familie-Portræter, og af følgende Optegnelse fra et Øjenvidne vil man formentlig faa et klart Indtryk af det Skjær fra Fortidens stolte Minder, som hvilede over det gamle Herresæde, og som vist ikke har undladt at gribe Grundtvigs, for Historie og Poesi saa modtagelige, Aand: „. . . . Det smerter mig ordentlig, at den gamle store Sal med de mange Familie-Portræter, og navnlig med Vincens Steensens og Anna Holcks smukke Billeder over Kaminen, nu er forsvunden. Billederne hænge jo nok rundt omkring i nette, hyggelige Stuer — af den gamle Sal er der bleven $3^1/_2$ Stuer og et Stykke Gang —, men det er jo Ingenting imod før, da man kunde staa lige over for Billedet af en Podebusch i Legemsstørrelse og sige: „Her paa denne Plet stode Svenskerne og skjøde til Maals efter ham, som de hadede, fordi han en Gang havde slaaet dem; — se Hullerne i Lærredet! der traf de ham i Hovedet, og med Kaardespidsen traf de ham i Hjærtet." Eller naar man gik ned i Kjælderen og kiggede efter Blodpletterne bag Kjælderdøren, hvor Bønderne, som Anna Holck havde samlet, sloge den lille svenske Dreng ihjel, som havde skjult sig der for at undgaa Blodbadet ovenpaa; — og dér nede ved den faldefærdige, gamle Stald i Ladegaarden, dér var det jo, at den brave Landsdommer Vincens Steensen sank død af Hesten, da han — som en anden Epaminondas — tog Tørklædet bort, han havde stoppet i Brystsaaret, som han fik nede ved „Andemosen", hvor han i Spidsen for Bønderne sloges med Svenskerne; — og dér oppe ved Porten til den gamle Borggaard, dér stod jo Hundehuset, hvor Svenskerne havde bundet den prægtige Anna Holck i Lænken, indtil hun slap løs ved Hjælp af en tro Tjener, og derpaa ude i Skoven, medens Fjenden gjorde sig tilgode i Kjælderen, samlede Bønderne, der saa overfaldt og dræbte de fulde Svenskere. Ja, der var i Sandhed en romantisk Duft udbredt over det gamle Steensgaard baade ude og inde; . . . . . ."

Som sagt, paa Herregaardene kom Grundtvig vel af og til, men stadigere og mere jævn var Omgangen med Familien i Bøstrup Præstegaard, hvis Marker grænse op til Egeløkkes, og hvis Beboere stode i et særdeles venligt Forhold til Familien paa Herregaarden. Den daværende Sognepræst Christen Graae, en alvorlig og forstandig Mand, en nidkjær Præst, der i et halvt Aarhundrede virkede i Bøstrup, og paa hvis Grav Menigheden rejste en Mindesten, var en halv Snes Aar ældre end Grundtvig, som ved sin Ankomst til Langeland var 22 Aar gammel; de to Theologer omgikkes meget venskabeligt og nærede gjensidig Agtelse for hinanden, hvor forskjellige end deres Anskuelser kunde være. Og mangen en Spøg og Skjæmt blev der udvexlet mellem den unge Kandidat og den livlige, kloge Præstekone (en Datter af Præsten Hans Brandt i Tryggeløv), der, ligesom Fru Leth, besad et efter Datidens Forhold udbredt Kjendskab til Skjønliteraturen.

Under Opholdet paa Langeland var der kun Faa, som dunkelt anede, Ingen, der tilfulde forstod de mægtige Tanker, som rørte sig i den unge Mand, og som han faa Aar efter skulde give Form paa en saadan Maade, at det vakte Gjenlyd i hele Norden. Men det er ikke til at undres over; han var endnu langtfra naaet til Klarhed over sig selv; han var den Gang en drømmende Digter og grublende Aand, i hvem det brusede og buldrede som af mange og mægtige Vande. I Reglen var han indesluttet og utilgjængelig; det var under ensom Gransken, at han fandt sig selv, og naar de ikke afgjærede Ideer af og til brød frem, da skete det ofte paa en Maade, der virkede frastødende paa de gemytlige, noget verdslige Langelændere, i hvis Øjne han stod som „en Særling". Og i et Brev*) til J. P. Mynster af 22. Decbr. 1812 giver han ogsaa følgende Skildring af sig selv: „Arvet Alvor, Fattigdom, Stolthed og Ærgjærrighed

*) Deres eneste Barn var gift med den bekjendte preussiske Major Lützow („Lützows wilde, verwegene Jagd!")

*) Se „Nogle Blade af J. P. Mynsters Liv og Tid", Side 115.

holdt mig langt borte fra Verdens Lystighed, jeg var en Farisæer af den strængeste Sekt, og jeg kan sige, at et „moralsk Menneske“ var det Øgenavn, jeg bar i Verden, og bar det med Stolthed . . . . . .“ — Men Grundtvig kunde ogsaa godt forstaa og gjengjælde en Spøg, om det end undertiden kunde blive ham vel drøjt, som da Kaptejn Leth en Gang fik Haarskjæreren til at klippe Huslærerens lange Haar af lige til Bunden. Saa blev han vred for ramme Alvor, viste sig ikke i flere Dage, og det var da ikke let at gjøre ham tilpas, navnlig for den ulykkelige Elev, der efter Sigende ofte maatte undgjælde for de Voxnes Drillerier. Som tidligere berørt, var Grundtvig en temmelig stræng Lærer, og det var derfor vist ikke ganske uden Grund, at Fru Leth i et Brev, dateret Nordskov paa Fyen, den 7. Februar 1807, skriver: „ . . . Hils Grundtvig meget fra mig, bed ham at sørge for min Carl*) og imellem unde ham den Glæde at være hos Christian**) . .“

Derimod førte den unge Kandidat mangen en skjæmtsom Samtale med de to livlige unge Koner, Fru Leth og Madam Graae, og som Slutning paa en saadan, i al Godmodighed ført Dyst fulgte der ofte et Rimbrev eller Lignende fra Grundtvig, og som Bevis paa det venskabelige Forhold, der bestod mellem Kandidaten og de to Damer, og paa det muntre Lune, hvormed han værgede sig, skal jeg meddele et Par hidtil utrykte Smaastykker.

Nytaarsdag 1806, rimeligvis et Par Dage efter en eller anden varm Disput, ankom der saaledes til Bøstrup Præstegaard følgende Rimbrev fra Grundtvig:

En underdanig Godmorgen
Til
Den ærlige og gudelskende Kvinde Lorentse Hansdotter,
Velærværdige Hr. Kristens Hustro udi Bøstrup.
Paa Nytaarsdag MDCCCVI,
Udi enfoldige Rim fremstillet og forfattet
Af
Niels Frederik Søren Johansen,
Uværdig Præceptor, Skolemester og Ludimagister paa Egeløkke.

Motto: Bysse, Bysse! Gid din Top maatte brænde,
for hver en Gang du mig monne skænde!
(En gammel Vise.)

Saa endte da det gamle Aar,
vi fik et andet, Gud ske Tak! —
Og nu ydmygelig jeg staar
her i Madamens Forgemak,
at ønske Kjønnets kjønne Smykke
ret megen, saare megen Lykke.
Jeg visselig mig burde skamme,
dydsirede Madame!
ved slige plumpe Rim at skrive;
men jeg Dem beder at tilgive,
thi vel de Muser ere ni,
men om de end var ni Gang ni,
i Kjøbenhavn de sikkert skulde
dog have alle Hænder fulde
i denne travle Nytaarstid.
Ja om end En jeg kunde lokke
til mig i strikket, natlig Klokke,
jeg holdt det for en lumpen Id;
thi, Gudskelov! jeg sulter ikke,
og Rimerne i Kjøbenhavn
jo tigge maa om Mad og Drikke.
I højbemeldte Møers Navn
jeg haaber da, De ta'r til Takke
med hvad jeg selv kan snakke,
saa meget mere, nu De véd,
det sker af Kristenkjærlighed.

Gid Vittighedens skarpe Pile
tidobbelt hvæssede maa ile
i Aar fra Deres søde Mund,
og gid De af Satirens Piller,
som Tørst og Hunger mer end stiller,
maa have nok i Allenstund!
Gid at evig, sorte Hætte,
pryde maa de sorte Haar!
Gid de Ærmer røde, nette,
leve maa i mange Aar!
Gid det maatte Dem gelinge,
min infame Mund at tvinge
ved et varigt, vældigt: Stop!
saa den sig dog kunde bare
og — som hidtil — ej fremfare
i sit syndige Galop!

Jeg min Skam maa selv bekjende:
gjerne vil min Tunge rende
løbsk, og tale Blasfemi.
Jordens Engle, rene, hvide,
skjønne, yndige og blide,
er ej for dens Skumlen fri.
O! gid De i Aar dog kunde
ved ret lyse, klare Grunde
standse min forvovne Gang!
saa jeg, klædt i Angers Pjalter,
knælende for Kjønnets Alter,
kvad en Penitensesang.
O! Jeg føler allerede,
hvor de Taarer, stride, hede,
strømme fra mit Øje ned
Jeg kan ikke længer rime,
thi ved Tanken om den Time —
— bliver jeg af Alting kjed.

En anden Gang havde man spøgt med, at Grundtvig naturligvis ikke kunde skrive et Kjærlighedsbrev; saa gik Kandidaten op paa sit Værelse, og Dagen efter arriverede følgende fingerede Kjærlighedsbrev, der ikke uheldigt parodierer Datidens svulstige Skrivemaade:

Egeløkke den 26. Februar 1807.

Tilbedte!

Min Haand skjælver af Glæde, idet jeg griber Pennen for at sende Dem en svag Gjenlyd af de himmelske Toner, der fylde mit Indre.

Gud! Hvad saa' mit Øje? Et Brev fra Dem, og hvilket Brev? Et saadant, som kunde kalde den Døende tilbage fra Gravens Bred og byde det halvstørknede Blod strømme glødende gjennem hans Aarer.

O! Salige Løn for de Millioner Sukke, der undfangedes dybt i det blødende Hjærte og kæmpede sig frem gjennem de sitrende Aandedrag, for de gloende Taarestrømme, der nedrullede paa de indsjunkne Kinder, og afbrændte det sidste matte Skin af Livets Farve.

Dog Deres det første kjærlige Ord sønderknusede Jammerens Billede, der fordum belystes af den straalende Sol og den skinnende Maane, der som et truende Spøgelse stod for mit Øje, selv naar det stræbte at tabe sig i Beskuelse af Oldtidens herlige Liv, af den Saligheds utolkelige Fylde, der hviler paa hin Side Rummet og Tiden, bag Dødens sorte Slør og Gravens tunge Dække. Knust er det, forsvundet, og intet Træk deraf skal mere leve i min Erindring.

De er, hvad De var, hvad De evig skal være, min tilbedede Gudinde; men ej længer vender De Øjet bort fra den Knælende, ej mere hæver sig Deres Haand truende, for at dæmpe Andagtens og Kjærlighedens Ild, der blusser imod Dem fra det bedende, brændende Øje; for at fjærne den Haand, der bævende stræber at omfatte Deres, med Krampens Vælde, og knytte den fast til de svulmende Læber.

Nej. De stander nu for mig som Kjærligheds forsonede Gudinde, der smilende modtager Offeret, jeg bringer, mit hele i Følelse hensmeltede Væsen.

O! saa skulde dog Virkelighedens Segl paatrykkes Fantasiens de mest udsvævende Skabelser, Aandens de forvovneste Drømme!!! Om den rankeste Midje skal min Arm slynge sig, og mit Hjærte hengynge mod den bølgende Barms af Gratier hvælvede Buer! Sammenflyde skulle vore Væsener i et luende Kys, og vore Læber indpræge hinanden Kjærligheds Lovsang til Kjærligheds Fader.

O! at dog ikke Alt er et Blændværk, en forbiilende Drøm som de mange, der lode mig ane den højeste Salighed, for at lade mig føle den højeste Marter! Ak! da har jeg nu udtømt Lidelsens Bæger; thi ej mere kan jeg vende tilbage til hin Skygge af Liv, hvori jeg, som min egen Skygge, fordum henskred. Ej mere kan jeg vende did efter at have hørt Livets Ord af Deres Mund, efter at have staaet med Følelse af overjordisk Liv og Kraft, paa Bredden af Saligheds Væld. Aabnet er min Favn, og enten maa den gløde ved Cytheres Barm, eller for mig kølnes af Dødens isnende Haand.

O! dyrebareste Veninde! Tilgiv min vanærende Tvivl! Vredes ej, fordi en Taage, det bortvegne Mørkes Søster, endnu stundom dæmper det klare Skin af det stærke evige Lys, De tændte i mit Indres rædsomme Nat! Tilgiv mig, Ulignelige! thi, udmattet af den lange Kamp, forvirret af den høje Fryd, er min Sjæl endnu for svag til at fatte den store, den herlige Gave, der skænkedes mig af de naadige Guder: Deres, den Elskeligstes Kjærlighed.

Jeg svimler ved Tanken, at De, den Himmelbaarne, kan og vil elske Støvet, Støvet i sin usle Form.

O! hvad vil der da foregaa i mig, naar jeg skal skue Dem Ansigt til Ansigt, naar jeg, jeg selv hviler ved Deres Fod, naar

*) Grundtvigs Elev, nuværende Godsejer C. Steensen-Leth til Egeløkke.
**) Præstesønnen fra Bøstrup, senere afdøde Provst Chr. Graae i Tranekjær.

jeg, rejst af den Haand, jeg fordum ej turde gribe, favner Dem med ren, men brændende Attraa . . . .

Jeg tør ikke udfylde Tanken, thi — Ak! — om jeg skuffedes! Dog nej, det er, det maa være Sandhed, De sagde det jo selv. De elsker, De vil mig elske.

Deres varmeste Tilbeder.

E. Sk. Síg nu, jeg ikke kan skrive et Kjærligheds-Brev! Men det har skam ogsaa kostet Hovedbrud, og hvad mere er, to Penne. Síg Deres Mand, at jeg haaber, han forærer mig to splinterny for min Umage! Jeg er Deres ydmygste

Grundtvig.

Endvidere følgende Strofer, om hvis Anledning jeg dog ikke sér mig i Stand til at give nærmere Oplysning:

Til Ønskerinderne.

Jeg meget storlig mig betakker
for Spaadommen, den var ret vakker.
Til Gjengjæld jeg Dem ønsker Begge
at lænkes inden fire Vægge
til Deres kjære Ægtemænd,
saa Deres rene Øjne ikke
skal saares af et Mandfolks Blikke.
Ja. Amen.

Deres ringe Ven
Grundtvig.

Under dette Skjæmtevers staar skrevet med Fru Leths Haandskrift: „Vi takker for Ønsket saa vakker.“

Det var dog langtfra altid, at Grundtvig med en Spøg kunde bortjage det tunge Sind, der i hans Gjæringsperiode saa ofte trykkede ham, og da han en Dag af sig selv var kommen ned til Præstegaarden, men ved Aftensbordet, hvor et Par andre Gjæster vare tilstede, sad hensunken i sine egne, mørke Tanker, udbrød den ellers saa gjæstmilde Værtinde:

„Hør! véd De hvad, Grundtvig, naar De saadan vil sidde uden at sige et Ord, maa De virkelig hellere blive hjemme.“

„Ja; det har De Ret i; jeg er heller ikke skikket til at være blandt Mennesker,“ svarede Grundtvig, idet han rejste sig op og gik sin Vej uden forøvrigt i mindste Maade at fortørnes over denne ligefremme Tiltale.

Det var dog ikke alene ihærdig Gransken og Grublen, der stemte Grundtvig alvorlig; han var nemlig under sit Ophold paa Langeland bleven dybt grebet af en ikke gjengjældt Forelskelse, som han hentyder til i følgende Strofer, der findes i et Digt fra November 1808 (eller 1809) til Povel Dons*):

Men da jeg steg imod Manddommens Høj,
ukjendte Ønsker i Hjærtet oplued,
trindt mig jeg lytted, thi jeg vilde høre
Lyden, som nu var mig mere end Lyd,
som, naar den toner i Væsenets Øre,
byder indstrømme den saligste Fryd.
Aldrig jeg hørte den, Himlen mig nægted
Kjærligheds søde, fuldtonige Du!
— — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — —
Atter opvarmede Hjærte dog sukked,
hvo, som har elsket, alene kun véd:
Døves, ej dæmpes kan Kjærligheds Smerte,
lindres, ej læges kan saarede Hjærte.

Herom vidner ogsaa Udtrykkene i „Kirke-Spejl“: „ . . . Herved kom da**) Oehlenschlägers poetiske Skrifter fra 1805 mig for Øjne, og da jeg nys var bleven ramt paa det ømme Sted, hvorved Meget kommer op, som ligger i os . . .“; i det tidligere berørte Brev til Mynster: „ . . . Omtrent paa samme Tid***), som De skrev Digtet til Oehlenschläger, nærmedes jeg Kristendommen ved udvortes Stød, som dreve mig til at beskue mit Inderste og betænke mine Visheder . . .“; og i „Danne-Virke“: „Oehlenschlägers „Poetiske Skrifter“ fandt hos mig . . . et Hjærte, hvis dybere Længsler, som ved et Tordenskrald, vare pludselig vaagnede . . . .“ — Hvem Gjenstanden for den unge Hovmesters ubesvarede Kjærlighed har været, skal jeg ikke søge at afgjøre; men det synes i hvert Fald efter alle Beretninger, som om det først var i en mere fremrykket Alder, at Grundtvig begyndte at gjøre Lykke hos Damerne. Og dybt blev den stille Gransker ramt, smukt har han tolket sin Stemning i det tungsindige Digt fra 1807: „Strandbakken ved Egeløkke“*):

Herlig mangfoldige Syn
ud over spejlklare Flade!
Thurø og Taasing og Fyn
skuer jeg her fra mit Stade;
bag mig den venlige Gaard
med sine Mure saa hvide
kranset af Skovene staar
lun under Bakkernes Side
lys mod det bølgende Hav.
Mellem de Lande saa skjønne
flyder det rolige Vand;
dejlig sig Øerne grønne
løfte i blaalige Strand.
Træerne stande saa stille;
Fuglene tie saa kvær;
dog monne Smaabølger trille,
afbilde Tidernes Færd.
O, her er dejligt at være!
Det, jeg saa mangen en Stund
fandt hos de Bølger saa kjære,
her som og hisset i Lund,
rundt i de Enge og Skove,
rundtom paa Høj og i Dal,
her over trillende Vove,
hist udi Højeloftssal.
Stille og rørlige Blommer
voxe saa trindt og saa tæt,
voxe i Vinter og Sommer
rundt paa den liflige Plet.
Ak! men de Vise jo sige:
giftig er Blommernes Duft,
Døden sig monne indsnige
svøbt i den krydrede Luft.
Ak! ej de Vise alene
dette mon sige og mene;
jeg er en Daare og maa
dog med de Vise tilstaa:
giftig er Blommernes Duft,
Død er i krydrede Luft.
Alt udi tredie Sommer
vandrer jeg sorgfuld paa Ø;
mellem de liflige Blommer
lærte mit Hjærte at dø;
sært, at endnu mig for Øje
Solen nedglider i Hav,
at den ej hist fra det Høje
straalende sér paa min Grav!

Ligesom dette Digt vidner om det Indtryk, de dejlige Naturomgivelser ved Egeløkke have gjort paa Digteren, saaledes ere nedenstaaende Strofer et Bevis paa, med hvilke venlige Følelser den fordums Huslærer tænkte paa Egeløkkes Beboere og navnlig da paa den elskværdige Husfrue:

Til en Veninde**).

(11. April 1811.)

Det er den syvende, maaske den sidste Gang,
da paa din Fødselsdag du lytter til min Sang;
ak, naar mit Øje vender sig tilbage
til Aarenes saa snart henrundne Dage,
da sukker jeg saa dybt og mangen Gang;
ja, kun et Suk er denne Højtidssang.
— — — — — — — — — — — — —
Jeg stander for dig paa Skærtorsdags Morgen;
saa stod jeg og den første Fødselsdag,
da samlet med dig under Vennetag
jeg hilsed dig i Sangens kolde Toner;
men først i Dag jeg stander som din Ven.
— — — — — — — — — — — — —
Og nu tilsidst: gid hellig Moderglæde
opvoxe for dig med din kjære Spæde,
lad ingen giftig Urt med onde Duft
forpeste om din Blomst den rene Luft;
thi agt det vel, at af den Blomsterstængel
udspringe kan en Djævel og en Engel!
Dig styrke Gud! du ømme, fagre Kvinde!
Og vær til Døden mig en tro Veninde,
som du i mig har nu en trofast Ven!

Som Grundtvig længe mindedes Familien paa Egeløkke, saaledes blev han ogsaa erindret med Venlighed af Fru Leth, og lige til sin Død fulgte hun hans Virken og Stræben. I et Brev, der er dateret Kjøbenhavn den 31. Januar 1826 (Aaret før hendes Død), hedder det saaledes: „ . . . . Jeg har besøgt Grundtvig, han er altid den Gamle imod mig og var saa glad ved at se mig. — Han har to dejlige Drenge . . . .“

* * *

Ovenstaaende Skitse er et Fragment af et større utrykt Arbejde. De forskjellige Oplysninger af mere privat Natur skyldes Familieoptegnelser, Breve og andre Meddelelser fra gamle Langelændere; de Citater, hvis Kilder ikke ere udtrykkelig angivne, hidrøre fra Grundtvigs egne Skrifter. Forf.

*) Digtet er trykt i Ludvig Schrøders Skrift: „Til Minde om Povel Dons“, Side 59 og 60.

**) I Sommeren 1806, se C. Molbech: „Dansk poetisk Anthologie“, IV.

***) I Efteraaret 1805, se „Af efterladte Breve til J. P. Mynster“, Side 12 og 13.

*) Trykt i „Saga“, 1812, der forøvrigt indeholder flere Digte, som vidne om Grundtvigs Hjærtesorg; se endvidere herom Digtene „Freias Pris“, „Duggen“ i „Kvædlinger“ 1815 o. s. v.

**) Herved sigtes utvivlsomt til Fru Leth, hvis Fødselsdag det var den 11. April, og hvis yngste Søn, nuværende Kammerherre V. Steensen-Leth til Steensgaard, er født den 2. Februar 1811; Digtet er forøvrigt trykt i „Saga“, 1812.

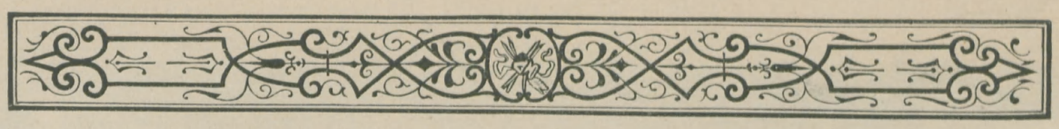

Til Digteren C. Hostrup.

Den 29. Juni 1880.

Vær hilset, kjære Digter,
med Sommerdag i Sind,
med Drømme i dit Øje,
med Smilehul paa Kind,
med Klang i Bryst som Kildens under Buske!
Tak for hver Gang jeg jubled
i Latter sund og let,
naar von Buddinge snubled
i sine Løgnes Net!
Dig elsked jeg, saa længe jeg kan huske.

Ja, Tak for hvert dit Billed,
livaandende og tro,
for Ane med sin Karklud,
for Madsens Smedekno,
for Sangens Krans, du om det Hele slynger!
Imedens Grønholt skryder
som Pressematador,
i hvide Taager lyder
det betagende Kor
fra Ellekrat, hvor Mosebunden gynger.

Ret aldrig blev du „værdig",
filistertryg og -trang;
dit Hjærte slaar for Smaafolk,
endskjønt du nu har Rang
med Danmarks bedste Mænd i Skjaldeværket.
Din Ungdom ej du glemte
trods Sextialdrens Vægt.
Mens Tidens Strømme skræmte
saa Mange i hin Slægt,
dit Frisind blev forynget og forstærket.

Om dig vi Alle samles,
selv de, der haardt har stridt,
du Riddersmand med Skjoldet
for hver en Lyde frit!
du Mester over Sprogets Toner søde!
En Flok var forgangen
usynlig din Gjæst
og stemte med i Sangen,
der bruste ved din Fest,
og ønsked dig en gylden Aftenrøde.

S. Schandorph.

En extra Opmaaling.

Med Billeder af **H. Tegner.**

Vi laa paa Opmaaling ude i Dyrehaven og nød Blomsten af det polytekniske Studium, denne Blomst, der altid har været en Gaade for Kjøbenhavnere og Taarbæksboere. Jeg vil jo ogsaa gjærne gaa ind paa, at det for Uindviede maa se meget mærkeligt ud, „at de ikke kan faa det Stykke Skov maalt op én Gang for alle," og jeg undrer mig slet ikke over det Spørgsmaal, jeg forleden fik af en gammel Dame, der aabenbart gik Morgentur, da vi nød vor anden Frokost. „Undskyld, unge Herre," sagde hun paa en uhyre elskværdig Maade, „der er en Ting, jeg saa gjærne vilde vide, men De maa ikke blive vred paa mig, hvis det er dumt." Da jeg forsikrede hende, at jeg oftere paa den polytekniske Læreanstalt havde faaet Spørgsmaal, der forekom mig saa dumme, at jeg ikke vilde besvare dem, blev hun roligere og fortsatte:

„Jo sér De, jeg har nu boet herude i mange mange Aar, og jeg har hvert Aar sét det samme Stykke Skov blive maalt op, saa har jeg tænkt: Gud véd om 2 af de Kort, der paa denne Maade blive tegnede, nogensinde har lignet hinanden."

Jeg betroede hende, at en saadan Lighed slet ikke var usædvanlig.

„Ja, ja, tænkte jeg det ikke nok," sagde hun, men smilede samtidig saa elskværdigt, at jeg tydelig indsaa', at det næppe stod hende klart, af hvad Grund Skoven saa alligevel hvert Aar trængte til at maales op paany.

Men vi Andre kjendte bedre Arbejdet ved „at ligge paa Opmaaling", og som Følge heraf forstod vi ogsaa at sætte Pris paa den Hvile, vi nød under det store prægtige Bøgetræ lige ved Klemmesens Punkt 7. I Stedet for at gaa vor sædvanlige Aftentur op ad Skodsborg, havde Klemmesen nemlig faaet os med herned, da han havde sét en lille Dreng lege med en Pæl, der for ham havde en nervøs Lighed med ovennævnte Punkt. Heldigvis fandtes Pælen i Behold, og lidt efter laa vi Alle lejrede paa den lille Høj, kiggede op i den store grønne Krone, dampende paa vore ægte Raavadshavanesere og i det Hele i en Stemning, der vilde have affødt en firstemmig Udførelse af Sangen: „Fryd dig ved Livet", dersom ikke vor Forening — selvfølgelig havde vi 4 Mennesker dannet en Forening — havde sat en Mulkt for Udøvelsen af den Sport, der maatte benævnes Sang, dersom vi ikke alle 4 vare totalt berøvede musikalsk Sans, undtagen forsaavidt at enhver af os fandt, at de Andre sang afskyeligt.

Denne misundelsesværdige Tilstand kunde have varet meget længe, hvis vi ikke vare blevne afbrudte i vor Mangel paa Beskjæftigelse ved en Stemme, der raabte:

„Ursäkta — hm — Thiergartenberg."

Jeg gjorde en lille Bevægelse og fik Øje paa to Mænd, hvis Klædedragt, særligt deres Hovedbedækninger, og hvis glade, joviale og dog lidt forlegne Ydre absolut stemplede dem som Beboere af det Land, hvor Ordet „Ursäkta" bliver forstaaet. Thiergartenberg maatte aabenbart være et Forsøg paa at tale Dansk.

Efter en kort Parlamenteren, hvorved Brandstrup gjorde et aldeles fortvivlet Forsøg paa at imponere os ved at tiltale de Fremmede paa et hjemmelavet Sprog — som

han senere erklærede for Plattysk — fik vi da ogsaa ud af de Fremmede, at det var to „bruksspatroner“ fra Halland, der for første Gang vare i Danmark, at de havde strejfet rundt et Par Timers Tid i Skoven for at finde „Thiergartenberg“. Sagen var nemlig den, at de havde været inde hos en Boghandler for at kjøbe en „Vejviser for Kjøbenhavn og Omegn“, og Boghandleren havde ligesom Brandstrup opfattet deres Sprog som Plattysk og givet dem „Salmonsens Kopenhagen“; da de nu ikke vare mere bevandrede i det Tyske end i Dyrehaven, havde de ikke kunnet finde Vejen til Thiergartenberg — en Betegnelse, der lidt efter lidt gik op for os betød Dyrehavsbakken, og nu stod de her og sagde:

„Ursäkta — Thiergartenberg.“

Klemmesen begyndte saa at give dem et lille Kursus i Landmaaling med særligt Hensyn paa Bakkens Beliggenhed, som fik de to snurrige Patroner til at sætte yderst fortvivlede Ansigter op og udbryde: „Ja saa!“ og jeg tror aldrig, at de havde faaet Skuepladsen for den danske Skjærsommernatsdrøm at se, hvis ikke Brandstrup havde foreslaaet og vi enstemmigt vedtaget at følge „våra svenska bröder“ derop. — —

Det Sete afhænger, som bekjendt, af dem, med hvem vi se det. Dyrehavsbakken, der altid har staaet for mig som en Samling af Ulykkens Huler og Elendighedens Boliger, viste sig, takket være

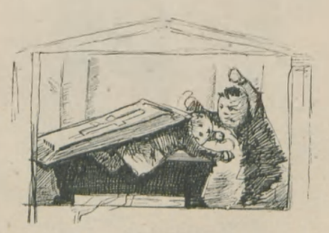

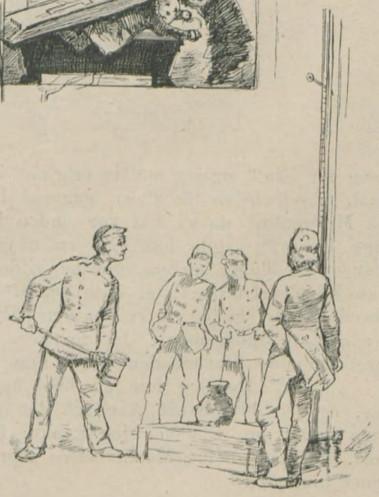

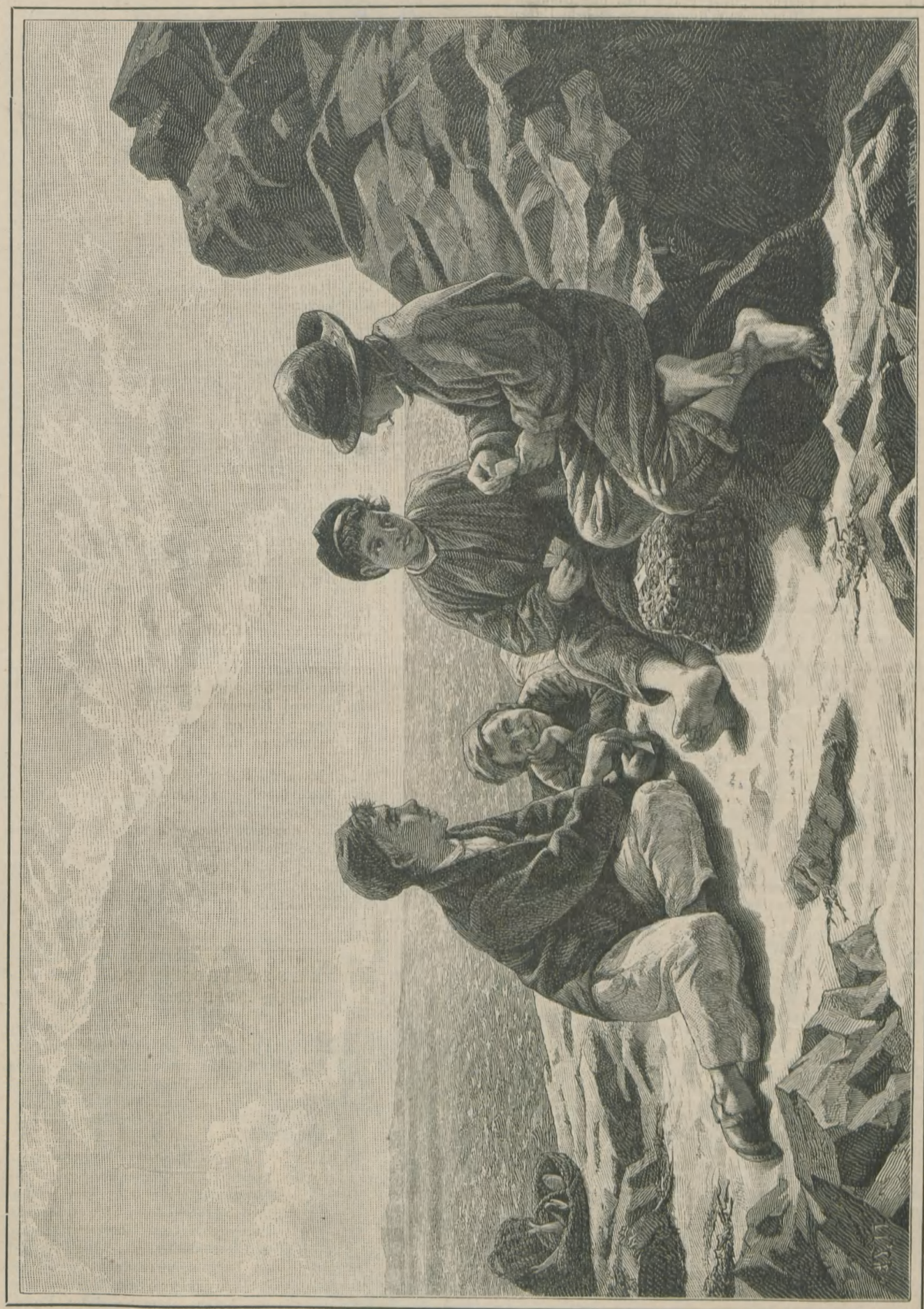

„I Mellemhaanden". Franske Fiskerdrenge.
Efter Maleri af L. Tuxen tegnet af Kunstneren selv. (Udstillet paa „Salonen" 1878).

de to Svenskeres solskinssmilende Ansigter, i en hel ny Belysning. Allerede i det Fjærne, „hvor gratis man har Tambourmajoren“, kom der en Stemning af Romantik over hele Egnen, hvorfra jeg ellers synes, at alle Romantikens Genier vender sig; de rødmer og græder. Midsommersolen gik ned bag de ærværdige gamle Træer, Rækker af Vogne rullede forbi, og jeg var ikke langt fra at forundre mig over, at de Forbigaaende ikke sang paa den dejlige Melodi af „Baccanali di Roma“:

Se hvor Aftenen trækker
hver en Skygge saa lang!
Se de Kjørendes Rækker!
Hør den lystige Sang!
Snart vi skal paa Ny
hist ved Bellevue
kjøre langsomt med hverandre glad i Sind.

Vi nærmede os Bakken, de trangbrystede Lirekasser fyldte Luften med deres elegiske Toner, hist og her stod en gammel Kvinde og drejede, medens et Skilt fortalte: „Jeg er blind efter et Skudsaar, som jeg modtog i Slaget ved Dybel“. Enken havde overtaget Forretningen, uden at „den til Forsendelse med de kgl. Brevposter ene privilegerede Berlingske Tidende“ i sit Firmaregister havde meddelt, at Firmaet fortsættes uforandret af den Afdødes Enke.

Vore Gjæster, hvis Forventninger bleve overtrufne i uhørt Grad, skulde se hver Lirekasse; hvert Etablissement blev bæret med et Besøg. Vi besaa' blandt Andet et Panorama, hvor Nordenskiölds Rejse paa en meget anskuelig Maade var fremstillet. „Festen i Kjøbenhavn“ var af en uhyre Virkning: 8 Baade roede hen imod „Vega“, majestætisk styrede Nordpolsfareren ad en Glidebane ind i et Stræde, hvis højre Bred dannedes af Toldboden, den venstre af Vesuv, medens en blødende Isbjørn, der ikke kunde fornægte sit Slægtskab med en død Forel, dannede Midtpunktet i Bagdekorationen, og saa fik man endda for 10 Øre — Prisen var, Gud véd hvorfor, nedsat — en meget smuk Gruppe at se: Snehvide og Dværgene „i legemlig Størrelse“.

Jeg havde den Ære at præsentere mine Venner for Lars, Studenterforeningens gamle enbenede Tjener, der efter det slesvigske og Amors mange Felttog ikke har kunnet havne i nogen fredeligere Idræt end at forestaa et Skydeetablissement paa Dyrehavsbakken. Mester Jakel, som jeg tidligere havde miskjendt, fandt jeg guddommelig. Var det alene mine glade Kammeraters Skyld, eller var det fordi jeg havde lært, at „Publikum maa vænne sig til et Ansigt, en Gestikulation, et Organ, før det vænner sig til at more sig derover“? Jeg havde før været for meget af en Kritiker; sammen med Bruksspatronerne blev jeg vejet af en lille Dværg — og fundet for let. Jeg begyndte at fatte Pernilles Forkjærlighed for „at gaa paa den stærke Mand“; den blaarødende Pjerrot, hvis uappetitlige Kunst forresten altid har staaet for mig som en Gaade, begyndte jeg at sætte Pris paa, muligvis ogsaa fordi jeg nu i en Menneskealder har vænnet mig til at se ham trække de samme kulørte Baand ud af Munden. Efter at have beundret en Soldat, der prøvede Kræfter, hvilket gav vore Allierede et udmærket Begreb om vort Militær, som de dog fandt mærkværdigt lidt „ståtligt“, kom vi belæssede med 10 Øres Gjenstande og røde Balloner ind i et Telt, der syntes mig at bære Prisen; det var hos den armløse Kunstner Hr. Wiese. Denne Ulykkelige beviste Sandheden af de berømmelige Ord af en stor hedengangen Kritiker og Filosof (eller lever han endnu?): „Dersom Rafael var født uden Arme, vilde han have malet med Fødderne.“ Jeg bærer endnu hos mig en lille Haandtegning, som jeg saa' blive tegnet med Fødderne. Den forestiller en Rose, der i et magert Aar ogsaa kunde gaa for en Ræddike, hvorunder Kunstneren, der ogsaa synes at være stærkt begavet som Digter, skrev:

Lyst og Kjærlighed til Kunst
giver Brød og Gunst.

Folk vare imidlertid gaaede hjem, kun en enkelt Forstmand gjorde os Selskab i Beværtningsteltet og ved „Kirstens klare Kilde“. Solen var staaet op i sin Majestæt, da vi fik de Rejsende op paa en Vogn, hvor de svingede med Hattene og tilraabte os, at denne Nat havde været den „mest förtjusande roliga dag“ i deres Liv. Dugdraaberne glinsede i Sollyset, da vi vandrede hjem igjennem Skoven, nogle smaa nysselige Fugle, jeg aldrig før havde sét, hoppede omkring paa Vejen, hvor Hjortene laa og sov, aabenbart ikke belavede paa Menneskevisiter saa tidligt paa Dagen. En gammel Jæger gik inde mellem Stammerne. Jeg havde vænnet mig til at tro, at Jægerne havde fulgt Tidens Strøm og gik i „Cheviot“ og med Stanleyhat, den gamle Mand med det store Skjæg forekom mig som tilhørende en svunden Tid, han lignede Jægeren fra Sankt Hansaftens Spil, og jeg kom til at tænke paa:

Det er mig kjært, de støjer ej mer,
den brogede Sværm ej gjærne jeg sér.
Det gjør mig ondt for min gode Skov,
at til det Væsen de skal ha'e Lov.

Skjærsommer.

Hvor Hvedemarken knejser,
dér løber der et gammelt Hegn,
hvor vilde Roser hejser
Skjærsommerens Tegn,
hvor Gedebladet svøber
i Blomster tæt hver Tjørn saa hvas,
og Sisknens Unger røber,
hvor Reden har Plads.

Det Hegn om Intet hegner,
thi Skoven længst man hugged ned,
en Bregnes Fjerpen tegner
kun Mindet, den véd,
og under Rosens Grene
en Skovens lille Stjerne hvid
sig føler saa alene
i Sommerens Tid.

Men Rosen vild den brænder
ret som Skjærsom'rens Brudelys,
de vilde Bier sender
den duftende Kys;
dens røde Blade ligger
i Grøften tæt i Tidslens Skjød,
mens frem fra Løvet kigger
end Knoppernes Glød.

Den har et Væld af Drømme,
af Honning og af liflig Duft,
og Sommerfugle svømme
omkring den i Luft,
og paa den Sti, som slynger
sig tæt ved Rosens røde Kind,
gaar jeg berust og synger
Skjærsommeren ind.

O! skjærm de Roser vilde,
som voxe trindt paa Danmarks Jord,
de gi'r for Pladsen lille
en Skat dog saa stor.
Lad ikke Ploven skjære
om deres Rod for dybt og tæt;
vort Land har Raad at bære
sin Rosenkrans let!

Sorø 28. Juni 1880. **M. Rosing.**

En Musselinskjole.

Fortælling af **G. R. Sims.**

Paa et Tagkammer i en af Londons Gyder ligge to Børn — en lille Dreng og en lille Pige — lysvaagne i det Øjeblik, Klokken slaar elleve.

Nogle faa omflakkende Maanestraaler gjennemvandre den snevre Gade, og misfornøjede, som man kan tænke, med Spektaklet og Skraalet af de Indbyggere, som have samlet sig om Døraabningerne, kigge de ind ad Tagkammervinduet for at se, om Tingene staa lige saa slet højere oppe. — Intet Rullegardin standser deres Nys-

gjerrighed, og de vilde have fuldstændig uhindret Adgang, hvis ikke det brune Papir, hvormed Glasruderne efterhaanden ere blevne erstattede, søgte at spærre dem Vejen.

Dog er der efterladt en tre eller fire Glasruder, gjennem hvilke de paatrængende Maanestraaler kunne smutte ind og blidt strejfe Børnenes Ansigter.

Det er snavsede, uvaskede Ansigter, som ikke vilde blive skjønne, om de fik aldrig saa meget Maaneskin. Det er Ansigterne af Børn fra et londonsk Stræde, fødte og opvoxede i Last, Elendighed og Smuds. Deres „Opdragelse" have de faaet midt iblandt alskens Uhumskhed i Londons forgiftede Atmosfære, og den har bestaaet i Bank, Sult og Forsømmelse.

Alt hvad der vækker Skræk og Afsky er deres daglige Lod. Hæslige Forbrydelser begaas for deres Øjne, hæslige Ord strømme gjennem deres Øren, og hæslige Uddunstninger optage de i sig med hvert Aandedræt. Endogsaa det Legetøj, som deres smaa Fingre sysle med, er Rendestenens Væmmeligheder, døde og raadnende Dyr, og de Herligheder, som Skraldemanden har tabt af sin Vogn.

Deres korte Tilværelse have de henlevet i Smuds og Sygdom. De ere blevne opdragede i en Atmosfære af moralsk og fysisk Forraadnelse, og det er ufatteligt, at der skulde være noget Elskværdigt i deres Liv eller noget Rent i deres Sind. Og dog ere Børnenes Hjærter, mens de ligge vaagne i Nat, fyldte med saa ren en Glæde, som nogensinde straalede fra uskyldig Barnligheds Øjne.

De skal ud i Morgen med Missionen. Hele Ugen igjennem have deres Tanker været optagne deraf. En god, venlig Gejstlig vil tage Gydens pjaltede Børn ud til et vidunderligt Sted, hvor der er virkeligt grønt Græs, hvor der gror Blomster og Fuglene synge — ikke som Fuglene i Værtshuset paa Hjørnet, der synge smukke Sange i deres Bur for Penge, medens deres Ejere sværge og bande dem — nej, de Fugle, de skulle høre, synge ganske alene oppe i store, høje Træer, Ingen fløjter for dem, og naar de have sunget, er der Ingen, der kaster et Tørklæde over dem og tager dem bort; men de flyve om, ganske som de have Lyst til.

Jim ligger og taler om alt dette med sin Søster Sally, og de véd ikke ret, om det er sandt, eller ikke; men det er, hvad Præsten fortalte dem, og de tro ikke, han vilde lyve for dem, fordi han var saa ren og hans Haar saa vel friseret, og han talte ikke tykmælet som de andre Gentlemen nede paa Gaden, der undertiden fortælle dem om, hvordan Verden sér ud udenfor.

Klokken slaar elleve i et fjærnt Kirketaarn, og Jim forsøger at tælle Slagene, men standser haabløs ved fem. Dér ender nemlig hans Regnekunst.

„Hvad mon Klokken kan være; er det ikke den Tid, Far og Mor plejer at komme hjem?" udbryder Jim. „Staa op og se, om Værtshuset er lukket."

Værtshuset er Sallys Uhr; hun kan lige netop se det, naar hun aabner Vinduet og drejer Halsen om Hjørnet. Gjennem Mundingen af Gyden skinner det store Gasblus ved dets Dør som en Stjerne, der vinker Vandreren til en Havn.

Jim lister sig ud af Sengen, faar Vinduet op og sér ned. „Nej, det er ikke lu't," siger han, „saa maa det være elleve, den slog."

Jim listede forsigtig over Gulvet; men pludselig sprang han i Vejret med et Skrig.

„Det var en af disse Rotter," forklarede han, „aah, hvor den har bidt mig."

Med et Spring er han oppe i Sengen og gnider sit lille nøgne Ben og stirrer paa det. I det usikre Maanelys kan han netop se Mærkerne af Rottens Tænder.

Sally gyser.

„Aah!" siger hun, „jeg dør af Angst for de Rotter. Sidste Nat vaagnede jeg ved, at en af dem løb over min Seng. Fader sagde, han vilde sætte Noget for dem, som vilde slaa dem ihjel; men han har ikke gjort det. Bare Far og Mor vilde komme hjem."

Sally er ualmindelig længselsfuld efter sine Forældre i Nat. Hun er ni Aar gammel — to Aar ældre end Jim — og hun véd, at Udflugten imorgen for en stor Del afhænger af Faderens Tilstand, naar han kommer til Familiens Bopæl.

Han har lovet Børnene, de skal komme afsted; men Sally har en Del kvindelig Forfængelighed og vil ikke gaa i sin gamle pjaltede Kjole, den eneste, hun har. Hun har sat sig i Hovedet, at hun maa have en ny. Og nu er dér i Marskandiserboden en gammel, falmet og forkrøllet, hvid Musselinskjole, som kan faas for ni Pence. Den passer hende netop; hun har været inde at prøve den, og Mrs. Callaghan har lovet at holde den til hende. Aldrig har en Fe været halv saa skjøn, som Sally tænker sig, hun vil blive i den hvide Musselinskjole. Den ligger i Butiksvinduet sammen med en hel Bunke aflagte Klæder og skrigende Pynt, og hver Dag i den forløbne Uge er Sally gaaet der forbi for at beundre den. Hun er ganske ærgerlig over, at den skal ligge der sammen med alt det andet Kram; den burde sættes under en Glaskuppel. Men nu imorgen skal den virkelig blive hendes. Hun har faaet en Smule gammelt, blaat Baand at pynte den med og et andet Stykke blaat Baand til sit Haar, og hendes Moder har lovet hende et Stykke Vaskesæbe, saa der er slet ingen Tvivl om, at naar Char-a-banc'en standser for Døren, vil Sally være i Stand til at indtage sin Plads under den omstaaende Hobs store Beundring.

Hendes Støvler ere udtraadte, og hendes stakkels smaa lappede og stoppede Strømper, som hun saa omhyggelig har sparet sammen til, ere i Stykker, hendes Hat har ganske tabt sin Façon, da den i de sidste tre Maaneder har tjent de uartige Drenge til Boldt, og Tagkammerets Indbyggere desuden ofte uden at vide det have siddet paa den.

Men hvem vil se paa Støvler eller Hat, naar hun er iført den hvide Musselinskjole? Den vil blænde alle Tilskueres Øjne, og de ville gaa Manglerne uformærket forbi.

Alt som Natten skrider frem, begynder Sally at blive ængstelig. Jim har hengivet sig til Søvnen. Han kan gaa ganske som han er, i sine gamle Klæder. Han er en Dreng og ikke særlig bekymret for sit Udseende. Det er Drenge aldrig. Han vil anbringe noget Guldpapir omkring sin gamle Hue, og det vil være tilstrækkelig Pynt for ham. Desuden skal hans Ansigt og hans Hænder sæbevaskes, og det gjælder fuldstændig det Samme i Gyden som fuldt Selskabstoilette i Vestenden.

Sally bliver saa urolig, at hun giver Jim et lille Puf og vækker ham.

„Jim, jeg tænker, Fader er arresteret igjen."

Jim siger: „Aah! Det havde jeg slet ikke tænkt paa."

„Maaske har han gaaet og drukket sig fuld og har truffet Moder og er bleven taget op af Politierne ligesom ifjor. Moder lovede, at hun skulde se til, at han ikke gav de ni Pence ud; men du véd, hvordan Moder er, naar hun gaar ud med Fader og har en Taar."

Jim véd det. Han har ikke levet syv Aar i denne slette Verden og i denne særlig slette Gyde uden at erfare, hvad det betyder, naar Fader og Moder tage en Taar i Samling. Det betyder en fuldstændig Ødelæggelse af de huslige Guder og hver Penny givet ud for skrækkelig, brændende Gift. Først ømme Kjærtegn, saa Eder, Forbandelser, Trætte og frygtelige Slag. Jims Forældre sælge Frugt, Nødder og lignende Ting omkring paa Londons Gader; Halvdelen af deres Tid ere de et haardt arbejdende, ædrueligt Ægtepar, og den anden Halvdel af deres Tid anvende de til Drik og Kiv.

Naar Forretningen er daarlig og Tiderne ere slette, gaar Alt vel; men et Glimt af Medgang kuldkaster deres huslige Lykke. Naar de have en Smule mere i Kassen end almindeligt, tage de sig et Glas. Et Glas bliver til to, og den stærke Drik begynder at virke. Alle deres Penge gaa med. En fjorten Dags Tid gjenlyder Gyden af deres berusede Kævleri, og Børnene gjemme sig for dem ved at lege hele Dagen rundt omkring i Gaderne; først ved Natte-

tid, naar deres Forældre ere medtagne af Drik, for søvnige til at skjælde dem ud og for afmægtige til at slaa dem, liste de sig hjem.

Moder og Fader have nu været ædru hele fjorten Dage, og Sally er sikker paa de lovede ni Pence til sin Musselinskjole. Hendes Moder har lovet hende den, og Faderen har givet sit Samtykke dertil. Paa sin raa Maade holder han af sine Børn, og hvis han giver Sally en bulet Pande eller et blaat Øje, mens han er fuld, saa sørger han over det, naar han bliver ædru. Og Sally er ogsaa sin Moders Yndling.

Imorges, før de gik til Torvet, sagde Sally: „Glem ikke mine ni Pence, Fader"; og Faderen svarede: „Vist ikke, Sal. Jeg skal give dig dem iaften, naar jeg kommer hjem; saa kan du faa Kjolen imorgen tidlig. Vognen kører ikke før Klokken ni."

Og nu er det næsten Midnat, og hverken Fader eller Moder ere hjemme, og Sally begynder at blive ængstelig.

Jim, som faar Øjet op for Situationens Misligheder, er i et Spring paa Benene og henne ved Vinduet. Rotterne fare forskrækkede til Side; han kigger ud og opdager, at Solen for Enden af Gyden er gaaet ned.

Værtshuset er lukket.

Minut følger Minut, Time Time; men ingen Trin paa Trapperne melde Forældrenes Hjemkomst.

Udmattede falde Børnene tilsidst i Søvn.

Morgensolen vækker dem, og de opdage, at de have været alene hele Natten.

De iføre sig deres Pjalter og skynde sig ned paa Gaden for at se, om de kunne erfare Noget om deres Forældre. Paa Trappen møde de en af de Logerende, som kan fortælle dem mer end nok. Det er den gamle Historie. Der har været et drukkent Kævleri i et Værtshus, og Manden har slaaet sin Kone til Jorden og halvvejs dræbt hende.

„Jeres Far arresteret og jer Mor bragt til Hospitalet."

„Kan De ikke sige mig, hvad de kom i Ustand over?" spørger Sally. Hendes Ansigt er idag mere end almindeligt blegt under Snavset.

„Aa, det var om ni Pence, som han vilde drikke op, og som hun ikke vilde lade ham faa."

Sally forstod det Hele. Hun gned sine Øjne haardt med sine Knoer, vendte om, gik tilbage til Jim og fortalte ham det.

„Stakkels Mor!" sagde Barnet, „hun er bleven slaaet, og nu er hun paa Hospitalet, og det er barestens, fordi jeg skulde have denneherre hvide Musselinskjole og kjøre til Festen i Char-a-banc'en, og nu kommer jeg der ikke. Men gaa du, Jim, saa vil jeg blive hjemme."

„Nej," sagde Jim, „jeg vil ikke gaa, uden du gaar med."

„Jo gaa, lille Jim; Mor sér gjerne, du gaar; saa vil jeg gaa og se til hende og lade dig vide, hvordan hun har det, naar du kommer tilbage."

Jim lod sig overtale; han var for lille til at tænke alvorligt over sin Moders Tilstand; og da han Klokken ni gik med Vognen, raabte han Hurra og svingede det lille Legetøjsflag over sit Hoved saa fornøjet som nogen Dreng i Flokken.

Da Vognen var kjørt og de sluskede Mødre og snavsede og drukkenboldtlignende Fædre igjen vare sjokkede tilbage i Gyden, begav Sally sig til det Hospital, hvor man havde sagt hende, at hendes Moder laa, og fik Lov til at gaa ind at se til hende.

Konens Hoved var skrækkelig flænget og derfor forbundet; hun laa bleg og mat i sin Seng i Stuen. Da hun saa' Barnet, opklaredes hendes Ansigt af et Smil, et feberagtigt, sygeligt Smil. Hun kjendte Sally og hviskede til hende, at hun skulde stikke sin Haand ind under hendes Hovedpude.

Sally adlød, og dér fandt hun indsvøbt i en Lap Papir en Sexpence og tre Kobbere.

„Det er til Kjolen, Sally; jeg havde en haard Dyst for dem; men jeg havde sagt, du skulde have dem, og her er de. Du kan kjøbe Kjolen og tage den paa og gaa til denneherre Fest i den. Jeg kunde nok lide at have sét dig i den; men nu kan det ikke lade sig gjøre. Vær nu glad, min Tøs. Gud véd, det er ikke tidt, I har en Smule Fornøjelse."

Sally bøjede sig ned og kyssede sin Moder, og efterlod to smaa Taarer paa hendes hvide Ansigt. Først tænkte hun paa at afslaa Tilbudet og fortælle sin Moder, at Vognen var kjørt, og at det var for sent; men saa kom hun til bedre Erkjendelse. Hun saa', at hendes Moder havde glædet sig til, at hun skulde have Kjolen og tage til Parken i den, og i hendes barnlige Sind opsteg den Tanke, at efter alt det, hendes Moder havde lidt for at faa Pengene til hende, vilde det være grusomt at fortælle hende, at det ingen Nytte var til.

„Du skal se mig i den, Moder, naar jeg kommer tilbage, og jeg skal fortælle dig Altsammen." Saa kyssede hun sin Moder, smilede og forlod Sygestuen. Ved Døren spurgte hun en af Gangkonerne, om hendes Moder snart vilde komme sig.

„Jeg kan ikke sige dig det," lød Svaret. „Det faar vi at vide, naar Doktoren har været igjen Klokken tolv."

„Naar jeg kommer igjen Klokken tolv, vil du saa fortælle mig, hvad Doktoren siger?"

„Javist."

Sally klemte sine ni Pence fast imellem sine Fingre og begav sig med tungt Hjærte til Mrs. Callaghans gamle Klædebod. Den hvide Musselinskjole, som hun havde drømt om Nat og Dag, øvede ikke længere nogen Fortryllelse over hende. Hun hadede den. Den havde bragt hendes Fader i Arrest og hendes Moder paa Hospitalet, og trods alt dette kunde kun dog ikke tage til Festen i den, for Char-a-banc'en var kjørt, og de lykkelige Drenge og Piger vare allerede den halve Vej.

Da hun naaede Mrs. Callaghans Butik, vare hendes Øjne røde, og hun hulkede saa smaat, da hun lagde sine Penge paa Disken og bad om den hvide Musselinskjole.

Mrs. Callaghan drog den frem af en Bunke andre Pjalter og smed den hen paa Disken, idet hun blev ved at holde den fast med den ene Haand, imens hun greb Sallys ni Pence med den anden.

Bærende den en Gang saa højt attraaede Dragt ligegyldigt i sin Haand gik Sally tilbage til Gyden. Hun kunde næsten have slængt den paa Jorden og trampet paa den.

Da hun igjen indfandt sig paa Hospitalet, hørte hun, at det var værre med hendes Moder. Hun havde Feberfantasier og kunde ikke kjende Nogen. Sally maatte komme igjen den følgende Morgen; maaske vilde det da være bedre med hendes Moder.

Den Aften kom Jim sent hjem, træt og søvnig, og fortalte sin Søster Alt om Markerne og Kagen og Fuglene og Vildtet; og da fortalte Sally ham, hvor syg hans Moder var, og græd og sagde, at det var Altsammen hendes Skyld, fordi hun havde ønsket sig den hvide Musselinskjole. Det var Synd af hende, og derfor havde den Gud, som Præsten havde fortalt dem om, den Dag han mødte dem i Gaden, straffet hende, fordi hun ønskede sig Ting, „som den rige Pige har".

Jim laante en Tid et velvilligt Øre; men udmattet og træt faldt han snart i Søvn. Dog mindedes han først et Stykke Kage, han havde „neglet" til sin Søster, hvilket han overrakte hende stærkt blandet med Lommesmul.

Sally, som Intet havde nydt hele Dagen, spiste lidt af Kagen, men græd hele Tiden. Tilsidst faldt hun isøvn ved sin Broders Side og drømte, at hun var en lykkelig lille Pige i hvid Musselinskjole, som legede paa grønne Marker, hvor der var fuldt af de vidunderligste røde og gule Blomster og dejlige sølv- og guldglinsende Fugle.

Om Morgenen bragte en Nabokone, som havde hørt om det Passerede, Børnene en Kop af sin svage The og en Brødskorpe. Skjønt Fruentimmerne i Londons Smaa-

gader ere skrækkelige og raa, ere de dog i Reglen venlige mod smaa Børn. Sally var taknemlig og takkede „den Logerende"; iført sin berømmelige hvide Musselinskjole begav hun sig paa Vej til Hospitalet. Jim fik Lov at blive hjemme, og fik en Formaning om ingen Skjælmsstykker at gjøre.

Det var, som hun skulde kvæles, naar hun tænkte paa det Altsammen. Kjolen havde hun pyntet med en Smule Baand, for at den skulde se saa godt ud som muligt. Hun vilde, hendes Moder skulde se hende i den og forestille sig, hvor godt hun havde taget sig ud. Det kunde maaske trøste hende en Smule for alt det, hun havde gaaet igjennem, tænkte Barnet.

En hel Uge igjennem gik Sally hver Dag til Hospitalet, men fik ikke Lov til at se sin Moder. Hun fik altid det samme Svar. Moderen var fra Samlingen, og det vilde ikke være godt for hende at se Nogen, hun kjendte.

Folk deromkring begyndte at kjende hende og at lægge Mærke til hende, og naar de talte om hende, kaldte de hende „den sære lille Pige i Musselinskjolen".

I al denne Tid havde den venlige Nabokone holdt Liv i Børnene med sine knappe Midler og gjort det Lidt, hun kunde, for at opmuntre Sally. Hun forsikrede hende, at det vilde snart blive godt Altsammen, og saa snart hendes Moder blev lidt bedre, vilde hendes Fader blive sluppet ud af Fængslet.

Da Sally gik til Hospitalet den syvende Dag, kom Gangkonen ud, tog hende ved Haanden og talte venligt til hende. „Nu kan du faa din Moder at se, stakkels Barn. Tal sagte til hende."

Den lille Barm hævede sig under det snavsede Musselin, og hendes forgrædte Øjne, der bar et Præg af Hunger og Udtæring, fyldtes med Taarer, idet den lille Pige paa Taaspidserne traadte ind i det Værelse, hvor hendes Moder laa.

Et eneste Øjekast aabenbarede hende hele Sammenhængen. Hendes Moder var næsten død.

Fornuften var vendt tilbage, just i det Øjeblik, da den sidste Livsgnist var ved at slukkes.

Da den døende Stakkel fik Øje paa sit Barn, klædt i den krøllede og snavsede hvide Musselinskjole, gik der som et Lysglimt over hendes Ansigt, og hun hævede med Besvær sin matte Haand for at lægge den paa Barnets Hoved; men Kræfterne svigtede hende, og hendes Arm faldt tilbage paa Sengetæppet.

Sally kastede sig paa Knæ, og hendes hede Taarer strømmede hurtig ned over det dødblege Ansigt, som var vendt mod hende.

„Aa, Moder, Moder! Jeg har slaaet dig ihjel," hulkede hun. Sygeplejersken kom og hviskede til hende, at hun skulde være rolig, og Barnet betvang sin Angst og tav. Hun sad paa en lille Stol, de havde givet hende, og holdt sin Moders Haand, og hele Formiddagen igjennem hvilede den døende Kvindes Øjne med Ømhed paa det lille Pus i den hvide Musselinskjole. Hen paa Eftermiddagen foregik der en stor Forandring med den Syge, og førend Solen dalede, var det forbi.

De tog den døde Haand fra den Levende og førte Barnet bort. Rystende og skjælvende vandrede Sally hjem til det ensomme Tagkammer for at fortælle sin Broder, at de vare moderløse.

Den venlige Nabokone kom ind til dem og tilbød at blive i Kammeret hele Natten; men Sally foretrak at være alene med sin Broder og sin Sorg.

Om Morgenen hørte hun nede i Gyden, at hendes Fader nu vilde komme i Forhør for Drab, og man fortalte hende, at han var sikker paa „ti Aar", maaske „Livstid".

Ordene stode i deres fulde skrækindjagende Betydning for et Barn, der var opvoxet midt blandt Last og Elendighed. Blandt hendes Omgivelser var en Skjæbne som den, der nu truede hendes Fader, ikke ualmindelig.

„Og alt det for min hvide Musselinskjole," hulkede Barnet, idet hun betragtede den forhadte Gjenstand, som hun i sin Afsky havde kastet hen i en Krog. Hun afskyede den til mindste Trævl.

— Dette er en Hverdagstragedie fra en Londonsk Smaagade, og Slutningen er snart fortalt. Sallys Fader blev dømt til langvarig Arrest, og „det Offenlige" kom til for at yde Børnene sin milde Trøst.

Sally tog ikke sin Død derover, men blev opfødt i Arbejdshuset, og derpaa sendt ud at tjene. I sin første Kondition blev hun hundset og sultet, og maatte sove i Kjøkkenet sammen med Skarnbasserne, fordi hun var en „Fattighustøs". I sin næste Tjeneste blev hun behandlet som et menneskeligt Væsen, og dér er hun endnu, og venter paa den Dag, da hendes Faders Fængselstid er udløben. Hun vil da fortælle ham, hvor bedrøvet hun er, over at alle disse skrækkelige Ting skulde ske paa Grund af hendes Forelskelse i en snavset, aflagt, hvid Musselinskjole. Jim er nok saa fornøjet. Han er i Lære hos en Snedker, og de huslige Sorger have ikke tæret meget paa ham. Saa længe han faar sine Maaltider „regulært", er han fornøjet. Jim er en Dreng.

Tragedier hændes hver Dag i de lavere Klassers Liv og udspringe af de trivielleste Anledninger. Alt, hvad jeg har skrevet her, er virkelig hændet; og i disse Dage, da Sympathien saa beredvillig ytrer sig for ud af „ruinerede Hjem" at redde de uskyldige Ofre for Andres Forbrydelser, har jeg tænkt, at denne simple Historie om en Musselinskjole og om Barnet, som attraaede den, vilde være paa sin Plads blandt Figurerne i „det sociale Kalejdoskop".*)

*) Saaledes kalder den unge engelske Forfatter den Række af Virkelighedsskildringer, hvoraf denne Historie er taget, og til hvilke „Ude og Hjemme" ved Lejlighed skal komme tilbage.

KUNST OG LITERATUR

Pattedyrenes Liv, populært fremstillet af Dr. A. E. Brehm. Paa Dansk udgivet af P. Mariager. 2det forøgede Oplag. (P. G. Philipsens Forlag.) — Blandt vor Tids mange fortjenstfulde Forsøg paa at popularisere Videnskaben og lade dens Resultater indgaa som Elementer i den almindelige Dannelse har P. Mariagers forskjellige Bearbejdelser efter Brehms „Thierleben" for længe siden hævdet sig en fremragende Plads. Allerede de gjentagne Oplag af det store Værks enkelte Afsnit vidne om, at der ogsaa i vor Læseverden har været Trang til disse Bøger, og saavel den danske Bearbejder som Forlæggeren have Krav paa Paaskjønnelse, baade fordi de fra først af have omplantet Brehm paa Dansk og fordi de ved hvert nyt Oplag søge at gjøre disse nyttige Hjælpemidler saa frugtbringende som muligt. Ogsaa den nys paabegyndte anden Udgave af „Pattedyrenes Liv" fremtræder saaledes i en forbedret og forøget Skikkelse, saavel hvad Texten som Illustrationerne angaar; de sidste ere saaledes — foruden 24 store Billeder i Farvetryk — fra 230 i 1ste Oplag forøgede til 300. Det er os en Fornøjelse at henlede vore Læseres Opmærksomhed paa den aabnede Subskription, og vi ønske kun, at det betydelige og smukke Foretagende fremdeles maa vinde Udbredelse i videre og videre Kredse.

De syv Skitser, som W. Dinesen har udgivet (paa Vilh. Priors Forlag) under Fællestitlen **„Fra Vest til Øst"**, ere alle baade vel fortalte og underholdende at læse. Forfatteren er en Mand, der har tumlet sig vide om i Verden og oplevet en Del. Hvad han her giver af disse sine Oplevelser, er som oftest præget af et frisk Selvsyn og gjør næppe Fordring paa at gaa og gjælde for egenlig digterisk eller kunstnerisk udformet Produktion.

Det Samme kunde, om end paa forskjellig Vis, siges om Vilh. Mallings (paa K. Schiønbergs Forlag) udkomne **„Dagny"**, der af Forf. selv kaldes „et Livsbillede i dramatisk Form". Som et Indlæg imod nogle af Fritænkeriets Fremtrædelsesformer i det moderne Liv falder det egenlig udenfor den æsthetiske Kritiks Enemærker, og skjønt Et og Andet er baade smukt sét

og varmt følt — som f. Ex. Præstedatterens og Tjenestepigens Samtale i anden Akt — vilde det lille Læsedrama, eller hvad man nu vil kalde det, næppe heller kunne taale en strengere æsthetisk eller psykologisk Prøvelse. Forf.'s Personlighed gjør et sympathetisk Indtryk, men han er sikkert snarere Prædikant end Digter.

Prof. Svend Grundtvigs uundværlige **„Dansk Haandordbog"** med den af Kultusministeriet anbefalede Retskrivning er udkommen paa C. A. Reitzels Forlag i anden meget forøgede Udgave.

Det ifjor stiftede „Samfund til Udgivelse af gammel nordisk Literatur" har for nylig udsendt sin første Aarsberetning til sine 333 Medlemmer og samtidig udgivet sine tre første Skrifter for Aaret 1880, nemlig 1) „Peder Smed", dansk Rim fra Reformationstiden, udg. af S. Grundtvig, 2) Ágrip af Noregs konunga sögum, diplomatarisk Udgave ved V. Dahlerup og 3) Erex Saga, efter Haandskrifterne udg. af G. Cederschiöld.

For nogen Tid siden henledte vi vore Læseres Opmærksomhed paa 1. Hæfte af **„Minder fra Theaterverdenen"**, udgivet af August Westrup. Med det i disse Dage udkomne 2. Hæfte (Havescenen af „Faust") er Ernst Bojesen indtraadt som Medudgiver og Forlægger af Foretagendet. Fremstillingsmaaden af Fotografierne er samtidig bleven en ny og bedre, og Forlæggeren venter at udgive 12 Hæfter om Aaret. Foretagendet, som lover at blive et godt Minde om fremragende dramatiske Fremstillinger, fortjener Opmærksomhed af de mange Theatervenner i vort Land.

„Kjøbenhavns lille Læseselskab" er Navnet paa en morsom Samling Korrespondancekort med Konvolutter, som Papirhandler L. Levison jun. har bragt i Handelen. Hvert Kort er en Miniaturudgave af et kjøbenhavnsk Blad, hvis indre Sider ere blanke og parate til at optage Artikler efter Brevskriverens eget Hoved. Det Hele er emballeret i en net lille Læsekredsmappe.

BREVVEXLING.

G. L. „Ude og Hjemme" kan ikke afse Plads til flere Artikler om dette Æmne.

Å—å. Bliver benyttet.

M—n. Tak for Tilbudet, men Digtet egner sig ikke ret for os.

Frederik R. NB. 1014. Kan ikke benyttes.

P. Digtet kan ikke benyttes.

Indhold: **„Grundtvig som Hovmester paa Langeland"** af Th. Graae med Tegning af Herregaarden Egeløkke. — **„Til Digteren C. Hostrup"**, Digt af Dr. S. Schandorph. — **„En extra Opmaaling"** med Billeder fra Dyrehavsbakken af H. Tegner. — **„I Mellemhaanden". Franske Fiskerdrenge.** Efter Maleri af L. Tuxen tegnet af Kunstneren selv. — **„Skjærsommer"**, Digt af M. Rosing. — **„En Musselinskjole"**, Fortælling af G. R. Sims. — **„Kunst og Literatur"**. — Bekjendtgjørelser.

I „Ude og Hjemme"s Tillæg optages Bekjendtgjørelser mod en Betaling af 15 Øre pr. firspaltet Petitlinie eller dens Plads.

Bekjendtgjørelser.

Bekjendtgjørelser modtages i Hovedexpeditionen, Tordenskjoldsgade 21 Stuen, samt i Gyldendalske Boghandels Sortiment, Klareboderne 3.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommen og faaes i alle Boglader:

Fra Vest til Øst,
syv Skizzer
samlede af
W. Dinesen.
Pris 2 Kr. 50 Øre.
Wilhelm Priors Hof-Boghandel,
52 St. Kjøbmagergade
ved Rundetaarn.

Paa **J. W. Cappelens** Forlag er udkommet og at erholde i alle Boglader:

Om Christi Efterfølgelse.
Fire Bøger.
Af **Thomas à Kempis.**
Paany oversat fra den latinske Grundtext af Pastor **J. Belsheim.**
Med Thomas à Kempis Portræt og flere Billeder. Pris indb. 1 Kr., presset Shirtingsbind 1 Kr. 35 Øre, med Guldsnit 1 Kr. 75 Ø. (D. 2874)

Hornimans The,

særdeles yndet i England, 4 Kr. Pd., faas Nygade 1 og Tordenskjoldsg. 3.
S. Lomholt.

F. H. EIBES FORLAG.

CHARLES DICKENS:

Vor fælles Ven. I—II. 6 Kr.; indb. med komponerede Rygge 9 Kr. 50 Ø.
Juleeventyr. 3 Kr.; indb. 4 Kr. 75 Øre.
Et Julekvad i Prosa.
Klokkeslagene.
Faarekyllingen ved Arnen.
Livets Kamp.
En Julefantasi.
à 75 Øre; indb. i Shirtingsbind à 1 Kr. 50 Øre.
Nicholas Nickleby. I—II. 6 Kr.; indb. 9 Kr. 50 Øre.
En Fortælling om to Byer. 3 Kr.; indb. 4 Kr. 75 Øre.
Lille Dorrit. I—II. 6 Kr.; indb. 9 Kr. 50 Øre.
Master Humphrey's Stueuhr. I—III. 9 Kr.; indb. 14 Kr. 25 Øre.
Dombey & Søn. I—II. 6 Kr.; indb. 9 Kr. 50 Øre
Skizzer. 3 Kr.; indb. 4 Kr. 75 Øre.
Store Forventninger. 3 Kr.; indb. 4 Kr. 75 Øre.
Bleak House. I—II. 6 Kr.; indb. 9 Kr. 50 Øre.
David Copperfield. I—II. 6 Kr.; indb. 9 Kr. 50 Øre.
Martin Chuzzlewit. I—II. 6 Kr.; indb. 9 Kr. 50 Øre
Oliver Twist. 3 Kr.; indb. 4 Kr. 75 Øre.

JOHN FORSTER:

Charles Dickens' Levnet. I—III. Nedsat Pris. 3 Kr.; indb. 8 Kr. 25 Øre.

Faas i alle Boglader og hos **F. H. Eibe,** Graabrødretorv 16. K.

Fedme forsvinder ved Liqueuren af Mr. de *Créchy* †, **Anti-Obesitas**, 3, r. Meyerbeer **Paris.**

J. JØRGENSEN & CO.s BOGTRYKKERI
Klareboderne 3
(Gyldendalske Boghandels Gaard).

Cand. pharm. **Aug. Andersens**
HONNING-PUNSCH,
belønnet med 5 Udmærkelser fra internationale Udstillinger, anbefales fremfor svensk Punsch. Benyttes i Brystsygdomme. Faas hos:
Hr. Hofurtekræmmer **Been**, Norgesgade.
„ **V. Bockelund**, Stranden 20.
„ **Sjelle & Bruhn**, Amagertorv 14.
„ **E. Bering**, Nygade 10.
„ **Jul. Meyer**, Hj. af Stormgade.
„ **Blad & Hude**, Vesterbrogade.
„ **Harald Blochs Efterfl.**, Østerbrogade 42,
samt fra Hovedoplaget
Slagelse Materialhandel.

Videnskabelig Literatur, illustrerede Pragtværker samt nordisk og fremmed Skjønliteratur kjøbes til antagelige Priser. **N. P. Madsen, Nørregade 7, I. Sal.**

Nyt Abonnement paa „Ude og Hjemme"

modtages i alle Boglader og Postkontorer i Norden. Prisen er overalt 3 Kroner Kvartalet, Postafgiften iberegnet.

☛ Ny tiltrædende Abonnenter i Juli Kvartal faa gratis de to Følgeblade for April Kvartal (af Professor Carl Bloch og Hans Nicolai Hansen). — Abonnenter, som modtage Bladet gjennem et Postkontor i Danmark, kunne faa Følgebladene tilsendte mod at indsende deres Postkvittering med Paategning „Ny Abonnent", ledsaget af 8 Øre i Frimærker.

Enkelte Nummere kunne faas à 35 Øre, NB. uden Følgeblade.

KNIPLINGS, BRODERI OG LINGERI MAGASIN.
Østergade 26.
BERNT NIELSENS
EFTF: KJØBENHAVN.
ETBL: 1836 AF BERNT NIELSEN.
Østergade 26
ANBEFALES I PUBLIKUMS VELVILLIGE ERINDRING.

Udgivet af **Otto Borchsenius** og **F. Hendriksen.** Trykt hos **J. Jørgensen & Co.** **Hovedexpedition: Tordenskjoldsgade 21, Kjøbenhavn K.**

Nordisk illustreret ugeblad

Ude og Hjemme

Fjerde Aargang. — Nr. 162. Søndagen d. 7. November 1880.

Abonnement modtages i alle Nordens Boglader og Postkontorer. Prisen er overalt 3 Kr. Kvartalet, Postafgiften iberegnet.

CHARLES NODIER.

Af **Georg Brandes.**

Fra 1824 af gaves der i en Udkant af Paris helt ude ved Arsenalet en beskeden Salon, der gik under Navn af de smaa Tuilerier, den romantiske Skoles Tuilerier nemlig, hvor den Gang Hugo, Dumas, Lamartine, Sainte-Beuve, Musset og Vigny næsten hver Søndag Aften traf hverandre. Værten var en Mand, der ved sin Alder tilhørte den foregaaende Generation (han var født i 1780), men som ved sin Aandsretning havde foregrebet den gryende Literatur og som derfor strax og uden Betænkning tog den under sine Vinger. Det var Charles Nodier.

Som Barn oplever Nodier i Besanzon og Strassburg paa nærmeste Hold Rædselsperioden; som Yngling skriver han Digte mod Napoleon, holdes nogen Tid i Fængsel og forfølges som Mistænkt — brogede Skjæbner befrugte hans Fantasi. Atten Aar gammel har han alt som Filolog udgivet et Lexikon over de franske onomatopoetiske Ord og som Naturkyndig et Værk om Insekternes Følehorn og Høreorgan — sproglige Studier og Naturstudier give ham Herredømme over Formen og aabne hans Øje for det Skjulte og det Smaa. Hans første digteriske Forsøg, særlig hans Roman »Maleren fra Salzburg«, en af de tidligste franske Wertheriader, tilhøre den Gruppe af Skrifter, jeg har givet Navnet »Emigrantliteraturen«, og som i Frankrig betegne en Art Romantik før Romantiken ɔ: før den store romantiske Skole, som den indvarsler og bebuder; men af Forfatterne til hine Bøger er Charles Nodier den eneste, der vedbliver ikke blot at leve, men at skrive samtidig med den næste Slægt; han alene var i Stand til at arbejde Haand i Haand med den. Hans Liv havde været yderst vexlende; han havde været alt Muligt, først Emigrant i Jurabjærgene, saa Bladredaktør i Illyrien, og var nu tilsidst Bibliothekar i Paris*).

Nodiers mest iøjnefaldende Ejendommelighed som Digter er den, at han bestandig er 10—20 Aar forud for Literaturens Bevægelser. Hans Roman »Jean Sbogar« — en Røverhistorie om en Art illyrisk Karl Moor — som han udkastede 1812 i Illyrien og udgav 1818, er, skjønt i og for sig temmelig uvirkelig og uinteressant, mærkværdig derved, at Digteren her saa længe før Proudhon, saa længe før den moderne Kommunismes Optræden i Evropa har lagt sin Helt enkelte af dens mest slaaende Sofismer i Munden. Jean Sbogar skriver:

»Den Fattiges Tyveri fra den Rige vilde, hvis man gik tilbage til Samfundstilstandens Oprindelse, kun være den retfærdige Tilbagevenden af et Stykke Sølv eller et Stykke Brød fra Tyvens Hænder til den Bestjaalnes.«

»Giv mig en Kraft, som vover at antage Navn af Lov, og jeg skal vise Eder et Tyveri, som antager Navn af Ejendom.«

»Hvad er det for en Lov, der kaldes Grundlov og bærer Lighedens Navn og Tegn paa sin Pande? Er det den agrariske Lov? Nej, det er den Salgskontrakt, der, affattet af Intriganter og Partigængere, som haabe at blive rige, overantvorder et Folk til de Rige.«

»Friheden er ikke saa sjælden en Skat: den findes i den Stærkes Haand og i den Riges Pung. Du er Herre over mine Penge. Jeg er Herre over dit Liv. Giv mig Pengene, saa beholder du Livet.«

Jean Sbogar er, som man sér, ikke en almindelig, men en filosofisk Stratenrøver. Det mest realistiske Træk ved hans Skikkelse er det, at han bærer Guldringe i Ørene, og selv dette Træk havde Fru Nodier paa et Haar nær borttaget. Nodier rettede sig i Reglen blindt efter sin Hustrus Smag og Ønsker. Men naar han en Gang imellem havde en oprørsk Tilbøjelighed og i den Anledning gjorde sin sædvanlige Underkastelse gjældende, plejede Madame Nodier at sige: »Glem ikke, at du aldrig har villet ofre mig Jean Sbogars Ørenringe.« Man har paastaaet, at de literære Stridigheder i dette Ægteskab indskrænkede sig til Striden om dem.

Denne lille Roman, som allerede var gaaet i Forglemmelse, da Napoleons Memoirer udkom og viste, at

*) Nodiers Ungdom er skildret og hans tidligste Værker karakteriserede i Emigrantliteraturen, 2den Udg., 121—131.

Kejseren havde havt den med paa St. Helena og læst den med Interesse, skriver sig fra Nodiers Overgangstid, før han endnu havde udviklet sin egentlige Ejendommelighed. Den fandt han først omtrent paa den Tid, da den egentlige romantiske Skole dannede sig. Han stod saa at sige i Literaturens aabne Dør og tog imod den. Hans Bedømmelse af Victor Hugos Drengeroman »*Han d'Islande*« er et lille Mesterværk af Kritik, Imødekommen, sympathetisk Forstaaelse og Aandsoverlegenhed, og det var den, som fremkaldte det inderlige Forhold mellem Digterne. Karakteristiken af dens Forfatter er saa slaaende, at den, som læser den nutildags, skulde tro, at Forfatteren havde kjendt alle Hugos senere Arbejder, og der hørte en Del til at ane dem i »*Han d'Islande*«.

De Fortællinger, Nodier nu skriver, have en i den franske Literatur ganske enestaaende Ynde og Tiltrækning. De udmærke sig ved en mimoseagtig Sensibilitet. De behandle helst Drenge- og Pigehjærtets første erotiske Rørelser; der hviler over dem som den første friske Dug fra Sjælelivets Morgen; det minder om Skovbund i Foraaret. Man er som bekjendt undertiden i Forlegenhed med at finde Værker af nogen Værdi i fransk Literatur, der lade sig anbefale til Læsning for ganske unge Piger — den franske Literatur er jo lykkeligvis ikke fortrinsvis beregnet paa disse elskværdigste af alle Læsere — Fortællinger som Nodier's »*Thérèse Aubert*« eller de Noveller, der føre Titlen »*Souvenirs de Jeunesse*«, danne Undtagelser. Kun maa man maaske frygte for at sætte de unge Læserinder platoniske Griller i Hovedet; thi disse Bøger ere lige saa smægtende som kyske; Kjærligheden er her vel endnu et næppe kjønsbestemt Venskab, men den tager det lille Menneske helt i Beslag. Det Tiltrækkende i dette Følelsesliv, her skildres, beror paa, at ingen Erfaring endnu har gjort Sindet mistænksomt, og at ingen falsk eller ægte Stolthed forhindrer Hjærtet fra at røbe sig. Da alle Novellerne bero paa noget Selvoplevet, paa Barndomserindringer, er Revolutionstidens Ængstelser den stadige, melankolske Baggrund og Slutningen ufravigelig Adskillelse eller den Elskedes Død.

En barnlig Sensibilitet udgjør Grundlaget i Nodiers Karakter. Hele sit Liv igjennem forblev han et stort uverdsligt Barn med en pigeagtig Blufærdighed ikke blot overfor det urene, men overfor det voxne Standpunkt.

Paa denne naive Friskhed i Følelsen hæver sig saa som en anden Etage et ganske særegent Fantasteri.

Nodier besad en saa løs og vild Opfindelsesgave, at man skulde tro ham et Bytte for stadige Drømmesyner eller Hallucinationer; han havde den farlige Egenskab, der er fælles for en vis Type af Digteraander, den, næsten ikke at kunne tale Sandhed. Ingen Mand i Frankrig gjaldt for mere underholdende end han; Ingen tog det mindre ilde op, naar man sagde ham, at man ikke troede et Ord af, hvad han fortalte.

Paa en Rejse, som Nodier og hans Hustru, Hugo og hans Frue foretoge sammen i Sydfrankrig, kom de til et Værtshus i den lille By Essonne, hvor de skulde spise Frokost. Det var dér, at man havde paagrebet Lesurques, der i 1796 var bleven henrettet som Morder, og hvis Uskyldighed senere blev bevist. Nodier, som havde kjendt ham eller sagde saa, talte om ham med en Sindsbevægelse, der bragte Taarer i Øjnene paa de to Damer, og Stemningen til Frokosten var fordærvet. Han sér paa Fru Hugos vaade Øjne og siger: »De véd, Frue, at man ikke altid er sikker paa at være Fader til sit Barn, men har De hørt, at man undertiden ikke er vis paa at være Moder til det?« — »Hvorfra har De det?« spørger hun. — »Fra det Billard derinde.« — Der var et Billard i Naboværelset. Man bad om en Forklaring, og med flydende Tunge fortalte Nodier, at to Aar i Forvejen havde en Vogn fuld af Ammer, der kom fra Paris med Børn, som skulde opdrages paa Landet, gjort Holdt dér paa Stedet. For at spise Frokost i Mag havde Ammerne lagt Børnene fra sig paa Billardet. Men medens de sad i Gjæstestuen, var der kommen Fragtmænd til Værtshuset, som vilde spille. De havde taget Børnene bort og lagt dem mellem hverandre paa Bænken. Da Ammerne kom tilbage, vare de i største Forlegenhed med, hvordan de skulde kjende deres Pattebørn; de vare alle nyfødte og lignede alle hinanden. Endelig tog de, efter at have sikret sig det rette Kjøn, et i Bunken — og nu var der i Frankrig en Snes Mødre, som udfandt Ligheder med en elsket Mage og med sig selv i et vildfremmed Barn.

»Hvilken Historie!« sagde Fru Nodier. »Var Tøjet da ikke mærket?«

»Hvis I spørge om Sandsynligheden, finde I aldrig Sandheden,« svarede Nodier uforbløffet og tilfreds med den tilvejebragte Virkning.

Han selv spurgte aldrig om Sandsynligheden. Dens Verden er ikke hans. Han levede i Legendernes, de fantastisk-humoristiske Æventyrs og Spøgelseshistoriernes Verden. Hvis en Fe overhovedet nogensinde har staaet ved en Dødeligs Vugge, saa har hun staaet ved Charles Nodier's, og han troede hele sit Liv igjennem paa denne Fe, han sværmede for hende, som hun sværmede om ham og blandede sig ind i Alt, hvad han skrev. Og var han end borgerlig og jordisk gift med sin Hustru, saa betyder dette ideelt ikke mere, end at Dante var gift med Gemma Donati; hans virkelige Brud og Beatrice, det var Feen Belkis, forhenværende Dronning af Saba, som han (og efter ham Gérard de Nerval) saa tidt har besunget.

Den Verden, hvori han lever, det er den, hvor Oberon og Titania opføre deres romantiske Danse, hvor Toner fra Tusind og én Nat klinge ind i Ariels himmelske Orkester, hvor Puk reder sin Alfeseng i en Rosenknop, medens alle Blomster dufte stærkere i Sommernatten. Det er en Verden, hvor alle Figurerne fra det store, vaagne Liv forekomme, men grotesk forstørrede eller grotesk formindskede efter Barnets Fatteevne og Fantastens Behov.

Her er, siger Nodier selv etsteds, Odyssevs, den vidtberejste, men han er svundet ind til Tommeliden, hvis uhyre Rejse bestaar i, at han svømmer over Mælkespanden; her er Othello, den frygtelige Kvindemorder, men hans Skjæg er fra sort bleven blaat, han er forandret til den skrækkelige Rolf Blaaskjæg; her er Figaro, den smidige Knægt, der gaar de Fornemme kjækt under Øjne, kun er han forvandlet til Hankat, men den bestøvlede Kat er, om end mindre underholdende, psykologisk næsten lige saa interessant som han.

Ingen af Frankrigs Forfattere i den romantiske Periode har et tydeligere Slægtskabsforhold til den tysk-engelske Romantik end Nodier. Hvo der ikke kjender ham, bør, for at danne sig en Forestilling om ham, mindes Walter Scotts Spøgelsehistorier og Hoffmanns dristigste Fantasier. Men dermed er hans Ejendommelighed selvfølgelig ikke betegnet. Den beror derpaa, at Fremstillingen af det romantiske Stof hos ham ikke selv er, hvad vi pleje at kalde romantisk, men derimod strængt attisk, klassisk simpel, uden megen Farve, uden megen Lidenskab, uden noget Slør af Edinburghs Taager som hos Scott eller af Berlins Vinkjælderdunster som hos Hoffmann. Hvor ivrig en Forfægter Nodier end var af nye Retninger i Literaturen, saa forblev han i stilistisk Henseende konservativ og udtrykte det nittende Aarhundredes Fantastik i det syttende Aarhundredes, Pascal's og Bossuet's strænge og gjennemsigtige Sprog. Dristig indtil Randen af det Afsindige i sine Indfald er han forsigtig og klar i sin Form. Selv den besynderligste af hans Æventyrdigtninger synes, som Prosper Mérimée træffende har udtrykt det, »en Skythers Drøm, fortalt af en gammelgræsk Digter.«

Hans »*Ines de la Sierras*« er en Spøgelsehistorie, som forud for andre Spøgelsehistorier har Æmnets fuldendte Skjønhed. Det Indtryk af Rædsel, som den uforklarlige Aabenbaring vækker, er blandet med den Tiltrækning, som denne Aabenbarings rørende Gratie udøver; det Yndige og det Rædselsfulde i Ines de la Sierras' hemmelighedsfulde Skikkelse nevtralisere ikke hinanden, men virke i Forening

med en ejendommelig Magt, og denne Forening er overhovedet Hemmeligheden ved denne Digters Effekter. Kun Skade, at Nodier har fordærvet den smukke Fortælling ved en smaalig og usandsynlig Slutning, der bortforklarer Gjenfærdet rationalistisk. Ikke den for 300 Aar siden myrdede unge Danserinde er det, som ved Midnat har aabenbaret sig i det øde Slot, men en ung levende Spanierinde, der tilfældig bar samme Navn, og som ved en Kombination af de æventyrligste og utroligste Omstændigheder har vist sig dansende og hvidklædt i Slottet. Der stikker en ægte latinsk Rationalisme i denne Udvej, men den er saa at sige kun anbragt paa Skrømt. En Fortælling som »*Ines de la Sierras*« udviser ellers netop paa det Tydeligste Datidens poetiske Fremskridt fra det attende Aarhundrede, der endog i Poesien var en saadan Fjende af det Overnaturlige, at Voltaire ansaa' sig selv for en reformatorisk Vovehals, da han i sin »*Semiramis*« havde ladet Ninus's latterlige Gjenfærd ved højlys Dag hyle nogle Alexandrinere ud igjennem en Theaterraaber.

Blandt Nodiers fantastiske Fortællinger synes »*La fée aux miettes*« mig den ypperste. Den er ganske sikkert for stor og bred, thi man læser ikke uden Vanskelighed et i vilde Arabesker sig snoende Fantasteri, som optager 120 Sider i Kvartformat; ligefuldt føler man sig gjennem store Partier baade fængslet og spændt. Rammen er den, at en stakkels godlidende Sindssyg i Hospitalet i Glasgow fortæller sit Livs Æventyr; men det æventyrlige Indhold bringer Rammen helt i Glemme. Alle Menneskelivets Strænge berøres her skurrende og vildt. Det er, som om Livet selv gled En forbi, sét fra Vrangsiden af, sét fra Drømmens, Visionens, Feberfantasiens ikke uberettigede Synspunkt.

Frederik VII's Monument paa Torvet i Hillerød.
Skitse af **H. Tegner.**

I Granville i Normandiet lever den skikkelige Tømrermand Michel, god og simpel af Hjærtet. I Byen findes en lille gammel kvindelig Dværg, meget skrumpen og hæslig, som indsamler Resterne af Skolebørnenes Frokost og derfor kaldes »Feen, som samler Krummer«. Allerede for fire, fem Aarhundreder siden saa's hun dér i Byen, og levede den Gang paa samme Maade, viste sig ogsaa stadig siden da med Mellemrum paa Ny. Hende hjælper den unge Mand tidt med smaa Summer, og hun understøtter ham til Gjengjæld med alskens vise Raad, taler altid, som var hun dødelig forelsket i ham, og beder ham love hende Ægteskab, for at han saaledes en Gang med Tiden kan komme til sine Penge igjen. Hun skjænker ham sit Billede, et magisk Billede, der slet ikke ligner hende, men som forestiller Feen Belkis, den samme, der i Oldtiden var Dronning af Saba, og som Salomon elskede saa højt. I dette Billede af en dejlig, magisk straalende og tillokkende Kvindeskikkelse forelsker Ynglingen sig; hvor han gaar og staar i Livet, møder hendes Navn ham, og vil han rejse, hedder Skibet Dronningen af Saba. Han vandrer om i Drømme om Belkis, som vi Alle vandre om i Drømme om vor Chimære, vort Ideal, vor fixe Idé, der for de Andre er Galskab.

Uskyldig anklaget for et Mord, der er begaaet i et Værtshus i samme Værelse, i hvilket han sov, dømmes den stakkels Michel til Døden. Han skal hænges, og føres under Pøbelens Hujen til Galgen. Da forkyndes det, at efter gammel Regel Livet kan skjænkes den Dødsdømte, i Fald nogen ung Kvinde vil forbarme sig over ham og tage ham til Mand. Og se, der er Folly-Girlfree, den lystige, kjønne Pige, der altid har holdt af ham; hun nærmer sig Skafottet, hun vil frelse hans Liv. Men han betænker sig. Ogsaa han holder meget af Folly-Girlfree, hun er god og smuk, men han elsker hende ikke, elsker kun Én, brænder hemmelig for et aldrig sét Ideal, Feen Belkis. Han sér da ømt og taknemmeligt paa Folly, vejer Pro og Contra, og — udbeder sig at maatte blive hængt. Denne Overvejelse med Rebet om Halsen, dette »Bedre godt hængt end slet gift«, som Shakspeare udtrykker det*), er her gjennemtrukket med en elskelig Humor, med en naiv og ideal Livsfilosofi, der ikke glemmes, fordi den i Øjeblikke er gaaet igjennem enhver Mands Hjærne.

Michel er alt ved at række Halsen frem, da under Støj og Skrig Feen, som samler Krummer, kommer styrtende med alle Byens Gadedrenge efter sig og bringer Beviset for den Dødsdømtes Uskyld. Han ægter hende af Taknemmelighed; men næppe har i Brudenatten Døren hermetisk lukket sig mellem ham og hans ældgamle Hustru, og næppe har han lukket sine Øjne, før Belkis i sit Brudeslør nærmer sig hans Leje.

»Ak, Belkis, jeg er gift, gift med Feen, som samler Krummer.«

»Jeg er Feen, som samler Krummer.«

»Ak nej, det er umuligt, du er jo næsten lige saa høj som jeg.«

»Det kommer af, at jeg strækker mig.«

»Men dette pragtfulde, lokkede Guldhaar, som strømmer over dine Skuldre, Belkis? Det har Feen, som samler Krummer, ikke.«

»Nej, for det viser jeg kun min Mand.«

»Men Feens to store Hugtænder, o Belkis, dem finder jeg ikke mellem dine friske og duftende Læber?«

»Nej, det er en Luxus, som kun passer sig for Alderdommen.«

»Og denne næsten dødbringende Salighed, som griber mig i din Favn, Belkis? den følte jeg aldrig hos Feen.«

*) Many a good hanging prevents a bad marriage.
(»What you will« I, 5.)

»Nej, det er ligefrem,« lyder det leende Svar, »for om Natten er alle Katte graa.«

Og saaledes er hans Liv ved Dag og Nat delt mellem den vise, gamle Fe og den skjønne unge Dronning af Saba, indtil han endelig finder Alrunen, som synger, og, undsluppen fra Sindssygehuset, stiger til Feens og Belkis' Himmel under Alrunens Sang.

Ikke sandt? det er Vanvid, men et underligt sjælfuldt Vanvid. Hvad er denne Fe, som samler Krummer? Er hun Visdommen, er hun Resignationen og Pligtopfyldelsen? Er hun den uforgængelige Taalmodighed, som slaar over i Geni? Er hun Trofastheden, som slaar over i den Lykke, der er Trofasthedens Løn? Hun er vel lidt af det Alt, og kan netop derfor forvandle sig til Ungdom og Skjønhed og salig Lyst. Saadan omtrent er det digtet eller drømt.

Paa sin Højde har Nodier's Indbildningskraft et kaadere, overmodigere Sving; den nøjes da ikke med at skabe et regelløst Indhold, den fremstiller det i en snaksom-barok, over selve Indholdet spottende Form. Ingen Franskmand er saa nær ved at have hvad Englændere og Tyske kalde Humor som Nodier. Undertiden er han som besat af Fantasteri. Han vender da ikke blot i sin Fortælling op og ned paa de daglige Forestillingers Verden, men han leger med sit eget Forhold til Fortællingen, ironiserer over de Samtidige, henkaster tusinde Hentydninger, filosoferer over Tilværelsens Illusioner, Alt i den blotte Meddelelsesform. Han tager selv Bogtrykkerkunsten i sin Tjeneste for ret at faa det Fantastiske frem, eller nøjere for at godtgjøre sin Subjektivitets absolute Herredømme over Stoffet og ligesom ikke paa et eneste Punkt, end ikke i det sidste haandværksagtige og maskinmæssig frembragte Medium, at lade nogen Udvorteshed staa, hvori ikke Fortællerens souveræne Personlighed gjør sit Lune gjældende. Han har havt et helt Bogtrykkeri behov for at kunne udgive sin berømte Fortælling om »Kongen af Böhmen og hans syv Slotte«. Han fordrer det, og Bogstaverne blive saa lange, at de dække Siden, han byder, og de blive bitte smaa, han skriger, og de rejse sig i Angst, han bliver melankolsk, og de falde om langs ad Linjerne; de gaa over i Illustrationer, som ikke kunne udskilles fra Texten; de vexle, latinske og gothiske Grupper mellem hinanden efter Stemningen, undertiden staa de paa Hovedet, saa man maa vende Bogen om for at læse videre, undertiden følge de Texten saa nøje, at en Gaaen ned ad Trapper trykkes saaledes:

Derpaa
gik
vor
Helt
ganske
nedslaaet
ned
ad
Trapperne.

Den elskværdige, aandfulde Mand, hvis Hus i en Aarrække afgav Samlingspunktet for den ved 1830 opdukkende literære Generation, og til hvem enhver Begynder, ethvert ungt Talent søgte ud for at finde Protektion og om mulig faa Lov til at oplæse en Ballade eller et Prosastykke for det udsøgte Selskab, der samledes i Huset Søndag Aften, betegner Yderpunktet af det romantiske Fantasteri i Datidens franske Literatur. Det Fantastisk-Overnaturlige, som udgjorde Romantismens Grundvæsen i Tyskland, udgjør i Frankrig kun dens ene Pol. Eller rettere: det er et enkelt Element i den franske Romantik, hos nogle af dens mest navnkundige Repræsentanter et svagt og underordnet Element, hos andre et stærkere fremtrædende, men det er et konstant Element. Det kommer strax fra først af til Udbrud hos Victor Hugo i hans Hexesabbaths-Ballader, det bryder kraftig igjennem i hans store »Aarhundredernes Legende«, men opfattet historisk, idet Legenden her kun er naiv Historie; det glimter frem selv hos den strængt rationelle Mérimée, halvt bortforklaret i »*La Venus d'Ille*«, klarere i »*La Vision de Charles XI*« og »*Les âmes du purgatoire*«; det behersker som halvt serafisk, halvt vellystig-blodigt Sværmeri Lamartine's »*La chute d'un ange*«; det fylder Quinet's pantheistisk-taagede »*Ahasverus*«; det indfinder sig med Alderen hos George Sand i de smukke Æventyr, hun nedskriver for sine Børnebørn; det syssel-sætter selv den plastiske Gautier i de talrige Noveller, i hvilke han lader sig inspirere af Hoffmann, og det kroner som Swedenborgsk Spiritisme selv Balzac's store naturalistiske Værk »*La Comédie humaine*« med en Roman som »*Séraphitus-Séraphita*«. Dog hos Ingen har det den naive Oprindelighed og den friske, digteriske Kraft som hos Charles Nodier.

Et Spørgsmaal.

En Idyl af **Georg Ebers.** Oversat efter Forfatterens Manuskript af **Otto Borchsenius.** (Fortsat.)

De to Grise.

En Fjerdedels Time var gaaet, og endnu bestandig blussede den gamle Husholderskes Ansigt — dog ikke af Vrede, men fordi hun foran Arnens klare Flammer snart bagte Kager, snart overgød den paa Spid satte Steg med dens egen Saft.

Ved Siden af hende stod den gamle Jason, der ikke kunde opgive sin unge Herres Sag som tabt og endnu en Gang udsatte sig for Semestres bidske og snærende Ord, fordi han bittert angrede, at han før havde tirret hende i Stedet for at vinde hende.

Ja, Hjertet blødte i ham, og han kunde have banket sig selv, fordi han med Fare for at forspilde sin kjære Drengs, sin Phaons Lykke havde ladet sin Uvilje komme til Orde.

Desværre faldt hans venlige Tale paa Klippegrund, thi Semestre værdigede ham næppe et Svar og gav ham tilsidst tydelig at forstaa, at han forstyrrede hende.

»Opmærksomhed«, sagde hun, »er Moder til ethvert vellykket Foretagende. Den er nødvendig, naar man skal væve, men endnu mere, naar man skal lave Mad, og hvis Leonax, for hvem jeg her bruger mine Hænder, ligner sin Fader, saa forstaar han ogsaa ret vel at adskille det Slette fra det Gode.«

»Alkiphron«, bemærkede Jason, »spiste ogsaa hellere vore Figener end eders.«

»Og bedst som han glædede sig ved dem,« raabte Husholdersken, »kom du bag paa ham med din Hasselkjæp. Jeg kan endnu høre ham skrige, den stakkels lille Dreng.«

»Altfor mange Figener er skadelig for Maven,« svarede Oldingen rigtig langsomt og tydelig, men dog ikke altfor højt, for ikke at minde hende om hendes Døvhed. Derpaa traadte han, da han saa' Semestre smile, nærmere hen til hende og vedblev med et hjertevindende Smil: »Vær fornuftig, du Gamle, og søg ikke at skille de Børn ad, som dog hører sammen. Xanthe holder ogsaa meget af Figener, og naar Leonax deler sin Faders Smag, hvorledes vilde det da, hvis Hymen virkelig forenede dem, gaa med dine Yndlingstræers søde Frugter? Phaon kan derimod ikke lide det Søde. Men alvorlig talt: lad hans Fader tyve Gange søge en Brud til ham, han selv vil dog ingen Anden have end Xanthe. Og kan du nægte, at han er en smuk og kraftig ung Fyr?«

»Det er Leonax ogsaa,« udraabte Semestre, uden i ringeste Maade at lade sig røre ved disse Ord. »Har du allerede sét din Yndling i denne Morgenstund? Nej! Véd du, hvor han har sovet de to sidste Nætter?«

»I sin Seng vel.«

»I jert Hus?«

»Jeg render ikke i Hælene paa Ynglingen, siden han er blevet voxen.«

»Ja vi endnu mindre! Men du gjør dig forgjæves Ulejlighed, Jason, og jeg beder dig alvorlig om ikke længer at forstyrre mig, thi dér ser jeg allerede en mørk Plet paa Stegen. Hurtig, Chloris, løft Spiddet af Ilden!«

»Saa vil jeg ønske Lysander en god Morgen.«

»Han er træt og vil Ingen se. Noget Pak har ærgret ham.«

»Saa venter jeg lidt i Haven.«

»For at prøve din Lykke hos Xanthe? Jeg siger dig, det er spildt Ulejlighed, thi hun ordner sit Haar for at kunne modtage vor Gjæst fra Messene, men selv om hun ogsaa nu stod dér, hvor disse Kaalblade ligger, saa vilde hun dog ikke modsige mig, hvis jeg vilde gjentage for dig, hvad du allerede ved Solens Opgang hørte af denne Mund: »Vor Datter vil ikke blive Phaons Hustru, før jeg selv bringer Aphrodite et Offer, for at hun skal fylde Xanthes Hjærte med Kjærlighed til ham.««

Jason trak paa Skuldrene og vilde netop vende den gamle Kvinde Ryggen, da Dorippe med røde forgrædte Øjne traadte ind ad Døren og nærmede sig Arnen.

I hendes Arme laa en rund, hvidgul lille Skabning, der sprællede og strakte de smaa Ben ud i Luften, medens den med en gjennemtrængende, skjærende Stemme skreg endnu ynkeligere og højere end et sultent Barn, der endnu ligger ved Brystet.

Det var en velnæret smuk lille Fedegris.

Jason betragtede den med en Kjenders Mine, men Semestre rev den ud af Pigens Arme, trykkede den til sit eget Bryst, vendte Oldingen med betydningsfuld Bestemthed Ryggen og sagde højt nok til at han kunde høre det, men heller ikke højere:

»En god Steg til Gjæstebudet.«

Saasnart Jason havde forladt Værelset, anbragte hun den renvaskede Gris paa en lille Træbænk, befalede Chloris at passe paa, at den ikke snavsede sig til, tog op af en Kasse, der stod ved Siden af Vævestolen, ét blaat og to røde Baand, bandt det første omhyggelig om Dyrets lille krøllede Hale og de to sidste om dets Øren, løftede paa Ny Grisen i Vejret, betragtede den som en Moder betragter sin lille pyntede Yndling, følte med sin højre Haand paa dens mest kjødfulde Sted og befalede Dorippe øjeblikkelig at bære den til Aphrodites Tempel.

»Den er smuk og aldeles dadelfri, og Præsten skal strax slagte den for den gode Gudinde. Jeg kommer, naar Alt her er færdigt, selv derover, og efter en saadan Gave opfylder den skumfødte Kypris nok min Bøn. Skjul Skatten godt under din Kjortel, at Ingen ser den.«

»Den spræller og skriger, naar jeg bærer den,« indvendte Pigen.

»Du har Ret, den skriger,« svarede den Gamle. »Vent, jeg skal finde dig en passende Kurv.«

Husholdersken gik udenfor, og da hun igjen kom ind, sagde hun:

»Mopsus staar derude med vort Æsel, for at bringe sit Tøj til sin Moders Hus, men endnu idag tjener han hos Lysander. Læg Dyret i den ene Kurv paa Ryggen af Æslet og lad ham bringe det til Templet. Men øjeblikkelig og uden nogen som helst Opsættelse, thi hvis jeg ikke om en Time finder det paa Gudindens Alter, saa skal du staa mig til Ansvar derfor. Sig ham det og hent saa strax Rosmarin og Myrtegrene for at bekranse vor Arne.«

Mopsus skyndte sig imidlertid ikke med at opfylde det ham paalagte Hverv.

Først skulde han nemlig hjælpe Dorippe med at skjære de fine Grene af og havde under dette Arbejde en vis Tilbøjelighed til at forvexle det Grønne med sin Kjærestes røde Læber, men endelig satte han dog sit Æsel i Gang ned ad Bjerget, meget langsomt og uden at skynde paa Dyret. Dette bar en Kurv paa hver Side af Saddelen, brogede Hønsefjer paa Hovedet og ildrødt Bidseltøj. Det saa' festligt nok ud i al sin Stads men lod alligevel Hovedet hænge, om end ikke slet saa dybt som sin unge Fører, hvem Semestre havde faaet jaget ud af hans Herres og hans Kjærestes Hus.

En halv Time brugte han for at naa Helligdommen.

Udenfor den lille Lund ved Foden af de Trappetrin, der førte op til Templets Cella, stod paa samme Tid den gamle Jason.

Ligesom nylig Pigen i Lysanders Hus, saaledes vuggede ogsaa her den værdige Olding en lille skrigende Gjenstand paa sine Arme. Det var ogsaa en Gris, men den bar hverken Baand om Hale eller Øren; den var heller ikke synderlig fed og fuld af sorte Pletter paa de tyndt siddende Børster og paa den spidse lille Tryne.

Med alt Andet end Ømhed, med den største Uvilje hvilede den Gamles Blik paa den ulykkelige Skabning, og han havde ogsaa Grund til at være fortørnet paa den, thi Præsten havde ikke fundet den værdig til at slagtes for Gudinden; den var for mager og for rig paa onde Tegn.

Ak, og Jason havde ingen anden i sin Stald, og han vilde dog saa gjerne vinde Gudinden for Phaons Sag!

Saasnart han havde set Semestres Offer, var han ilet hjem, for at komme hende i Forkjøbet med sit og før hende vinde Gudindens Hjærte for sin unge Herre.

Dér stod han nu og spurgte sig selv, om han skulde kvæle det usalige Dyr, eller bringe det tilbage til dets Moder.

Som sparsom Forvalter bestemte han sig for det Sidste, men netop som han forestillede sig, hvorledes den plettede magre Skabning en Gang i Fremtiden vilde tage sig ud, naar den blev trind og fed, hørte han Hovslaget af det af Mopsus drevne Æsel, tunge Slag af en Stok paa dens Ryg og efter hvert Hug Udraabet »Semestre«.

Strax efter kom Mopsus med sit Æsel forbi den gamle Forvalter, og da Knægten uden at se til Højre eller til Venstre langede et nyt Slag ud efter Dyret og samtidig igjen nævnede Husholderskens Navn i Forbindelse med en Række bitre og vrede Skjældsord, da saa' Jason billigende og næsten ømt paa den unge Mand.

Denne plejede ellers, naar han mødte Oldingen, allerede i lang Afstand at raabe ham et lydeligt »Glæd dig« i Møde, men idag besvarede han hans Hilsen blot med et bedrøvet Nik og en sagte Brummen.

Nu spærrede Forvalteren Vejen for ham, lagde sin barkede Haand paa Æslets Hoved og spurgte:

»Kalder du dit Dyr Semestre?«

Mopsus rødmede og svarede:

»Alle Æsler vil jeg kalde saaledes for Fremtiden, men det dér kaldte den gamle Megære for Jason.«

»Se en Gang,« udraabte Oldingen, »hvor smukt den ærværdige Matrone kommer mig i Hu. Men heller ikke hun selv bliver da glemt, thi saa ofte du løfter din Stok, har du nok tænkt paa hende.«

»Det har jeg,« raabte Mopsus og tilføjede, medens han klappede Mærkerne af Slagene paa Æslets Ben, i en venligere Tone:

»Stakkels Jason, heller ikke du har nok synderligt Godt at takke det gamle Uhyre for.«

Efter disse Ord vendte han sig igjen til Forvalteren og sagde:

»Hvis du vidste, hvor afskyelig denne Kvinde er —«

»Jeg véd det,« afbrød Oldingen ham, »men hun er nu en Gang en gammel Kone, og det sømmer sig ikke, at du overøser hende med Skjældsord, hun er den syge Herres Stedfortræder i Huset dernede.«

»Ham vilde jeg bære paa mine Hænder,« raabte den unge Karl, »men Semestre har uden Aarsag jaget mig bort af min Tjeneste, bort herfra og fra Dorippe, og hvor finder jeg strax i Naboskabet en anden Plads?«

Besynderlig stak disse næsten graadkvalte Ord af imod den lange bredskuldrede Mopsus, og nu fyldtes tilmed hans Øjne med Taarer, da han fortalte Forvalteren om Gjøgleren, Dansen, Semestres Vrede, hans Forvisning fra Lysanders Hus og Husholderskens Paalæg om at bære en Gris for hende op til Aphrodite-Templet.

Jason hørte kun med halv Opmærksomhed paa den stakkels Fyrs Fortælling, der ikke forekom ham nær saa tiltrækkende som den sagte Grynten af en Gris, der fra en af Kurvene paa Æslets Ryg naaede hans Øre.

Han kjendte ethvert Husdyrs Mæle, og saadanne Toner gav en Gris kun fra sig, naar det var vel fedet og levede under lykkelige Omstændigheder.

En stor Tanke fødtes i hans Sjæl, og han havde aabenbart megen Glæde af den, thi hans Øjne begyndte at straale, hans Mund spidsede sig smiskende, og han lignede fuldstændig en Satyr, der nærmer sine brede Læber til Vinbjergets største og modneste Drueklase.

Da Mopsus endte sin Beretning, blev han med Ærgrelse vár, hvor oplivende hans sørgelige Historie havde virket paa den Gamle, men snart lo ogsaa han, thi førend han formaaede at udtrykke sin Utilfredshed, havde Jason aabnet Kurven paa Æslets venstre Side, taget Semestres pyntede Gris ud deraf, lagt sit eget tarvelige Dyr ned i Stedet og med en fornøjet Fnisen sagt:

»Efter hvad Semestre har gjort imod dig, Stakkel, fortjener hun paa ingen Vis vor Gudindes Naade. Lad mig ofre denne den nydeligste af alle Grise til Kypris, og bring du i Husholderskens Navn Templet mit lille Utyske, saa finder sikkert hendes Ord ingen Bønhørelse.«

Mopsus' brede Ansigtstræk opklaredes ved disse Ord, og efter at have slaaet en høj Latter op, gned han sig i Hænderne, drejede sig om paa sin højre Hæl og udraabte: »Ja, det er rigtigt!«

Fra Skitsebogen.

Tegning af **A. Helsted**.

Men i næste Øjeblik antog hans Ansigt rigtignok en saa betænkelig Mine, som om en usynlig Myrtekjæp blev svunget bag hans Ryg, og han spurgte:

»Men naar hun mærker det?«

»Jeg véd, hvad vi skal gjøre,« svarede den Gamle, gav Mopsus Semestres Gris paa Armen og tog Baandene af dens Øren og krøllede Hale.

Grisen gryntede saa ynkelig, som om den forstod, at man forgreb sig paa dens Stads og tilintetgjorde dens Skjønhed.

Da Jason derpaa ved Mopsus' Hjælp udstyrede sin magre Gris med de samme Baand, blev Dyret dog ikke smukkere derved og saa' ikke en Smule stoltere ud end før, thi det var nu en Gang ikke født til at gjøre Lykke og var uimodtageligt for ædle Gaver.

Gangen til Havet.

Medens Aphrodites Præst modtog Jasons Gave, roste Grisens Skjønhed og lovede øjeblikkelig at slagte den, men derimod erklærede kun at kunne modtage det stygge Dyr, som Mopsus havde bragt i Semestres Navn, for Giverindens og de pyntelige Baands Skyld, traadte Xanthe ud af sin Faders Hus.

Hun bar sin bedste Klædning og havde ordnet sit blonde Haar omhyggelig og smukt, men hun havde ogsaa givet sig god Tid dertil, thi mange Tanker løb om i hendes Hoved, og unge Piger tænke bedst, naar de sidde ved Vævestolen eller Spinderokken, eller ogsaa naar de i Ro og Mag ere sysselsatte med at sætte deres Haar.

Semestre fulgte hende i Hælene, rakte hende en lille Kniv og sagde:

»Det sømmer sig at smykke Døren for den velkomne Gjæst med Blomster. Buskene er nu fulde af Roser, gaa derfor og skjær saa mange af, som man behøver til en statelig Krans, men kun røde eller gule, ingen hvide, thi de bringer ikke Lykke. De mest udsprungne finder du nede ved Bænken ved Havet.«

»Ja vel, jeg véd det.«

»Bliv dog og hør mig til Ende.«

»Nu?«

»Vejret er herligt, det har i Nat blæst sagte fra Nord, og det er derfor ikke umuligt, at Skibet fra Messene allerede før Middag kan kaste Anker her.«

»Des mere nødvendigt er det jo, at jeg gaar.«

»Gaa da og hold Øje med Sejlene, og hvis du sér vort, saa il herop og sig til Chloris, at hun skal kalde paa mig, thi jeg maa over til Kypris-Templet.«

»Du?« spurgte Xanthe og lo.

»Ja jeg, og du skulde være den Sidste til at spotte denne Gang, ja du burde ledsage mig.«

»Nej! Jeg skal jo skjære Roser af.«

Disse Ord bleve udtalte i en Tone, som Husholdersken kjendte.

Saa ofte Xanthe betjente sig af den, stod hun fast paa sin Vilje og gjorde, hvad hun vilde, og Semestre, der ellers aldrig vedgik, at hendes Hørelse ikke var som tidligere, benyttede sig gjerne i saadanne Tilfælde af sin Døvhed, for klogelig at undgaa et Tilbagetog.

Idag tog hun sig særlig i Agt for at støde den let opblussende unge Pige og svarede derfor:

»Hvad sagde du? Men det er dog vist bedst, at du strax gaar ned til Roserne. Skynd dig blot, thi Skibet,

som du ikke maa glemme at se efter, bærer din Lykke. Hvor jeg er nysgjerrig efter at se de Skatte, som Leonax bringer med til dig! Noget Lignende, tænker jeg mig, har vi endnu aldrig sét her! Selv mig Stakkel har de gode Mennesker i Messene ikke glemt, thi jeg hørte noget mumle om en Klædning, saaledes som Matronerne bærer den. Det er — det vilde være — nu, vi faar at se!« Klukkende af Glæde og næsten undselig, skuede hun ved disse Ord mod Jorden, mindede endnu en Gang Xanthe om at lade hende kalde, saasnart Skibet fra Messene var i Sigte, og slog dernæst, støttet til sin Myrtestav, ind paa den Vej, der førte til Gudindens Tempel.

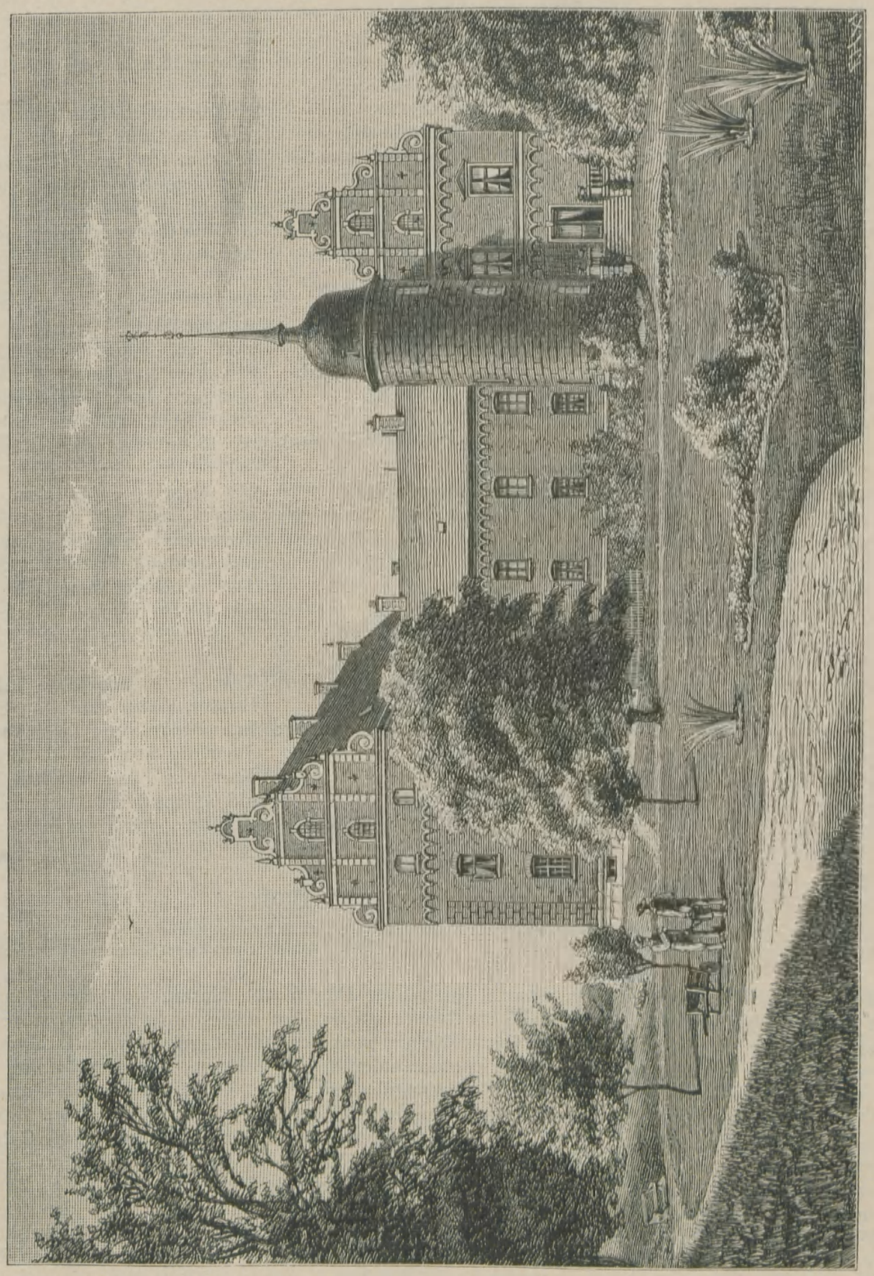

Herregaarden Arreskov.
Tegning af F. Larsen.

Xanthe gik dog ikke strax ned til Havet; tværtimod nærmede hun sig først sin Farbroders Hus for om muligt at faa Øje paa Phaon.

Da hun imidlertid hverken fandt ham i Staldene eller i den med Figenløv dækkede Gang ved Huset, vendte hun hastig om og undertrykkede af Stolthed sin Lyst til at kalde paa ham.

Paa Vejen til Havet mødte hun først sin Farbroders højskuldrede Slave.

Hun standsede ham og spurgte ham ud.

Semestre havde ikke løjet. Phaon var endnu ikke vendt tilbage fra en natlig Udflugt, ligesom han ogsaa i flere Dage først kort før Solopgang var kommet hjem. (Fortsættes.)

Til Viktor Rydberg.

»Mon din Aand jeg sikrest træffer
en hellenisk Purpuraftenstund,
naar de hvide Relieffer
skinne mod Metopens Farvebund,
naar den stadbeskyttende Athene
gyldenglødende sig løfter ene
paa en sydlig Himmels Flammegrund;

i den Old, da Grækeraanden,
i sit Dødssuk endnu skjøn og stor,
ramt af Pilen, kjækt, trods Vaanden,
brydes med det stolasmykte Kor;
i de vilde, sønderrevne Tider,
da i Fødselsveerne sig vrider
den med nye Fostre svangre Jord;

da fra Jorden Tanken skræmmet
dybt i Kaos' Afgrund søger Ly,
da fra Dagen den som fremmed
til Mystikens Erebos maa ty,
hvor Extasens blege Blaalys glimter,
ved hvis Skjær et Dødningtog den skimter
gjennem Mulmet sitrende at fly?

Vil din Aand mig Stævne sætte
hos Vafthrudner under Fjældets Væg,
hvor den gamle, snilde Jætte
mumler i sit stive Istapskjæg,
hvor det sidste Spørgsmaal Odin hvisker,
mens den stride Storm fra Norden pisker
Snestøv i hans side Kappes Læg?

Eller skal din Aand jeg finde
blandt hin Flok, der lyttede, den Gang
fra Judæabjærgets Tinde
Kjærlighedens Sejershymne klang
paa hans Læber, fra hvis skjønne Billed
Dogmers Overkalkning du har pillet,
dreven af din fromme Sandhedstrang?

Følger Faust du, da paa Gaaden
han i Bøger havde sét sig træt,
paa hans Vandring efter Traaden
gjennem Verdenslabyrinthens Net,
til han hilses lydt af Englelæber:
»»Den, der altid møjsomt opad stræber,
kan vi løse, kan vi frelse let.««?

— Saa jeg spurgte mange Gange,
naar jeg saa' et Billed af din Aand
spejle sig i Sagn og Sange,
iført fjærne Tiders Klædebon;
men saa snart jeg skuede din høje,
ranke Væxt, dit skjønne Granskerøje,
og du varmt mig rakte Broderhaand,

følte jeg: Den Aand jeg træffer
bedst, hvor op den voxte, kjærnesund,
hvor Naturen Relieffer
hugger i Granitens egen Grund,
hvor igjennem Granskovs-Kathedralen
Stormens Tuba blæser selv Koralen,
paa det gamle Sverigs faste Bund.

Did du alle Skatte bærer,
som du samled paa din stille Fart
gjennem Seklers Tankesfærer;
dér du har dem ordnet smukt og klart
til et Arsenal med ædle Vaaben,
slebne blankt til Kamp i Marken aaben:
Sværd, hvis Egge sløves ej saa snart.

Højt skal dit Museion rage
over hver en skummel, sort Kolos,
som fra Middelaldrens Dage
byder Lys og Liv og Glæde Trods.
Frit gaar Luftens Dans i Søjlehaven,
frit gaar Solens Spil langs Arkitraven
paa din Kampestens Peripteros.

Templets Celle har du viet
til et Pantheon for Lysets Mænd,
de, som trak mod Tyranniet
med Begejstring Friheds Sværd fra Lænd;
de, som Faklen længst i Mulmet førte,
de, som Hjærtets Sangbund dybest rørte,
de, som gav for Sandhed Livet hen.

Søg til Templet hen, I unge
svenske Mænd! bøj Øret til hans Røst,
naar paa klangfuld Skjaldetunge
Friheds Paian stiger fra hans Bryst.
Lad hans høje Granskeraand jer bringe
til i Friluft, let paa Tankens Vinge,
ret at tumle jer med Liv, med Lyst!

Og du selv — du Tempelbygger!
hil dig, som jeg sér dig sidde dér
drømmende i Søjleskygger
i et guldgult Eftermiddagsskjær.
Tæt imod dig lænet sér jeg hende
staa — din fromme, hjærtevarme Kvinde,
fin som Sverigs bløde Birketræer.

Tak, at du mig vilde kalde
Broder, da vi saas paa Sverigs Jord!
Ja, vi maa vel fylkes Alle,
Smaa og Store til et sluttet Kor.
Kampens Lurer trindt i Luften lyde;
gid af Stridens Skyer frem maa bryde
Aandens klare Dagny over Nord!

S. Schandorph.

Grundtvigs poetiske Skrifter.

N. F. S. Grundtvig: Poetiske Skrifter. Udg. af Svend Grundtvig. 1ste Del. (Karl Schønbergs Forlag). — Salmer og aandelige Sange. Udg. for den Grundtvigske Salmefond af Kr. Madsen. 5te Bind. Efterslæt af Grundtvigs Salmesang. (Samme Forlag.)

Endnu i 1869, da Prof. Svend Grundtvig paa Steens Forlag besørgede det lille Udvalg af Faderens »Digte«, kunde C. Hostrup, der indledede Samlingen med en fortræffelig Afhandling »om N. F. S. Grundtvig som Digter«, med Føje paapege, at medens ingen af vore Digtere sikkert var bedre kjendt og paaskjønnet blandt Bønderne end Grundtvig, saa kjendtes som oftest kun ganske faa af hans Digte blandt de æsthetisk Dannede, der, opdragne som de vare med vor Literaturs Kunstdigtere, havde vanskelig ved at komme til Rette med den Grundtvigske Poesis ejendommelige Livsindhold og Ytringsformer. Den større Del af den dannede Almenhed, til hvis Skolekundskaber det ligefrem hørte at have nogenlunde Rede paa vore Hovedforfatteres mere fremragende Værker, var virkelig ogsaa med Hensyn til Grundtvig nærmest henvist til Anthologier og Læsebøger, og en af disse sidste, Flors Haandbog, har med sit Udvalg af Grundtvigs Produktion tilmed maaske endog virket noget afskrækkende paa en ikke saa ringe Del af den opvoxende Slægt. Den sidste halve Snes Aar har imidlertid utvivlsomt paa mange Maader forandret den almindelige Stilling til og det gængse Syn paa Grundtvig. Grundtvigianismens Betydning for det danske Folkeliv er med hver Dag blevet klarere og klarere, nye Udgaver af Grundtvigs Skrifter vidne om, at den store Personligheds Tanker have begyndt at gjøre deres Indflydelse gjældende ogsaa udenfor de snævrere Vennekredse, og de forskjellige Fremstillinger af og Redegjørelser for Grundtvigs Liv og Forfattervirksomhed — f. Ex. de herhen hørende Partier i Kr. Arentzens store Værk om Baggesen og Oehlenschläger — varsle endelig om, at Literaturhistorien nu ogsaa er i Færd med at paapege og værdsætte Grundtvigs Betydning for det danske Aandsliv overhovedet. Selv den »æsthetiske Dannelse« og den af denne udsprungne politiske Retning maa nu for Alvor tage Grundtvig med som en Faktor i saavel vort aandelige som vort borgerlige Liv, og Trangen til en let og uhindret Adgang til Digterens rige og mangesidige Produktion har derfor allerede længe været almindelig til Stede. Den nu paabegyndte første samlede Udgave af Grundtvigs poetiske Skrifter er saaledes ikke alene en smuk og naturlig Forberedelse til Højtideligholdelsen af Digterens hundredaarige Fødselsdag den 8. September 1883, til hvilken Dag alle Værkets otte Dele skulle være udgivne; den er i og for sig en literær Begivenhed af stor og almindelig Interesse, uden Sammenligning

den vigtigste literære Begivenhed, som dette Efteraar vil bringe.

Den nye Udgave kunde næppe være lagt i bedre Hænder. Prof. Svend Grundtvig, der med sin saa at sige medfødte Kjærlighed til Opgaven og sit naturlige Kjendskab til det omfangsrige Stof var selvskrevet til at forestaa Udgivelsen, har ydet et overordenligt omhyggeligt Arbejde, til hvis lykkelige Fuldendelse Enhver, hvem vor Literatur ligger paa Hjærte, maa ønske ham al mulig Lykke. Ogsaa Forlæggeren har Krav paa vor Paaskjønnelse for den hele smukke og anselige Udstyrelse af det betydningsfulde Værk, og det bliver nu Læseverdenens Sag at støtte dette Foretagende, hvis materielle Side selvfølgelig maa spille en ikke ringe Rolle. Det er en Æresgjæld til vor Literatur, som Grundtvigs Slægt og Venner afbetale med denne samlede Udgave af Mesterens Digtning, og det bør være en Æressag for os at modtage den paa rette Maade. Der er af ovenfor anførte Grunde ingen Anledning til at nære Frygt for, at det skal gaa med denne Samling som med visse Udgaver af klassiske Forfattere, om hvilke Welhaven en Gang træffende har bemærket, at disse nye Optryk af gamle Frembringelser, der spredes om i den moderne Læsekreds, hvor de dog for de Fleste vedblive at være lukkede Bøger, egenlig for Mængden kun er som en Ceremoni, hvormed man flytter et jordfæstet anseligt Lig, for nu igjen, med større Pomp maaske, at vise det en Ære og faa det bedre gjemt. Grundtvigs Digtning vil ikke i Hast blive gjemt og begravet paa vore Boghylder, tværtimod taler netop Meget for, at den nu ret skal begynde at leve, men det er paa den anden Side naturligvis ikke Enhvers Sag at kjøbe et saa omfattende og kostbart Værk — læst vil det nu sikkert blive — hvorfor ogsaa alle de Mange, der have Raad til at anskaffe sig det, bør være betænkte paa at muliggjøre dets uhindrede og hurtigst mulige Tilendebringelse.

I sit Forord gjør Udgiveren nærmere Rede for sin Fremgangsmaade, om hvilken næppe Nogen vil tvistes med ham, særlig ikke hvad den kronologiske Ordning af Stoffet angaar, og kommer derved ind paa en ret interessant Betragtning af det Ejendommelige ved Grundtvigs hele Digterpersonlighed. I alt Væsenligt kommer han til samme Resultat som C. Hostrup i den ovenfor nævnte Afhandling, og det turde næppe være overflødigt nu, da de poetiske Skrifter skulle banke paa nye Døre, atter at minde om, hvorledes Grundtvigs Digtning saavel paa Grund af sit »Livsformaal« som sit »Læreindhold« maa »vejes med en anden Vægt end den æsthetiske fra Aarhundredets første Halvdel«. Hvor skjønne og formfuldendte Digte ogsaa Grundtvig har skrevet, var Poesien dog bestandig mere Middel end Maal for ham; han »vilde altid Noget med sit Ord, sit Digt, han nøjedes aldrig med at ville — et smukt Digt«. Og spørges der da, hvad det var, som Grundtvig vilde, svarer Udgiveren klart og korrekt derpaa: »Hvad han vilde og hvad der gjennem hele hans lange og utrættelig virksomme Liv stod for ham som hans beskikkede Kald og Gjerning, det var at vække, rejse, løfte, forædle det danske Folk. Han vilde udvikle det til et ædelt, aandfuldt, højsindet og varmhjærtet, ægte nordisk og kristent Folk.« Hvor meget eller hvor lidet han i saa Henseende har virket, vil det nu være for tidligt at dømme om, især saa længe absolut forskjellige Anskuelser staa saa skarpt mod hinanden som de gjør i vore Dage, men det er i alle Fald af Interesse her at gjøre opmærksom paa, at Grundtvig selv gik i sin Grav med det samme lyse og forhaabningsfulde Syn paa det danske Folk. Den samme Mission, som hans Ord og Skrift i hans levende Live havde, har derfor endnu hans samlede Digtning paa sin nye Vandring ud i vort Liv. Den er, og heri mødes den med en ikke saa ringe Del af den nyere Tids poetiske Produktion, noget Mere eller i alt Fald tillige noget Andet end blot og bar Poesi. Den er en Livsanskuelse. Man kan strides om denne, og at man som sagt den Dag i Dag saa lidenskabeligt gjør det beviser bedst dens Livskraft; man kan slutte sig til dens borgerlige eller dens religiøse Side, men i ethvert Tilfælde er Kjendskabet til den en nødvendig Betingelse for et virkelig alvorligt Valg. Og hermed staa vi atter overfor den samlede Udgaves Betydning for os. For saare Mange vil det være en ny og ukjendt Verden, der her oplades for dem, men selv for dem, der dog kjende en Del til Grundtvigs Virksomhed, vil den hele Produktion, saaledes som den her kommer til at foreligge i sin historiske Rækkefølge og organiske Udviklingsgang, frembyde nye Synspunkter og muliggjøre en dybere Forstaaelse. Ogsaa de mange hidtil utrykte Arbejder, der ville blive optagne i Samlingen, ville forøge dennes Værd. De fire Digte fra højst forskjellige Perioder i Grundtvigs Liv, hvilke »Ude og Hjemme« for nogle Uger tilbage ved Prof. S. G.'s Velvilje saa' sig i Stand til at bringe, ville i saa Henseende kunne varsle godt.

De to første Bind af de samlede poetiske Skrifter skulle omfatte Grundtvigs Digtning fra 1807 til 1811. Hvad der ligger forud for hans offenlige Optræden i 1807 vil da sandsynligvis, for saa vidt det enten i biografisk eller literær Henseende har Krav paa Offenliggjørelse, finde Plads i de bebudede Bidrag til Grundtvigs Livshistorie, blandt hvilke særlig nogle Dagbøger fra hans Ungdoms- og Gjennembrudsaar siges at være af Interesse. Det foreliggende første Bind, der inden Jul vil blive efterfulgt af »Optrin af Nordens Kæmpeliv« fra 1809 og 1811 med de dertil hørende hidtil utrykte »Samtaler«: Hakon Adelsten, Hellig-Olav og Hellig-Knud, er et anseligt Opus paa henved 600 Sider. »Maskeradeballet i Danmark« fra 1808, Digte fra den lille »Nordens Mythologi« samme Aar, samt fra Nytaarsgaverne »Idunna« og »Saga«, henholdsvis for 1811 og 1812, danne i Forbindelse med Cyklusen »Nyaarsnat 1811« og en Del oprindelig spredt offenliggjorte Digte Hovedstammen af Bindet. Vi have her Grundtvig i hans brændende ungdommelige Begejstring for det gamle Norden og dets Guder, over hvilken han senere selv saa stærkt brød Staven, blandt Andet i de ogsaa her medtagne Anmærkninger i »Kvædlinger« fra 1815, i hvilken Samling Digtene gjenoptryktes, og vi have ham endelig i hans religiøse Gjennembrud, da han f. Ex. i Fortalen til »Nyaarsnat«, som han selv kalder »ikke saa meget Fortale til de efterfølgende Rim, som Fortalen til mit følgende Liv«, udtrykkelig angiver det som hans fulde Alvor »med al den Kraft, Gud vilde forlene, at gribe ind i Tidens Hjul og hjælpe til, om det var muligt, at dreje det tilbage til de gamle Stier.« — Vi kunne selvfølgelig her ikke gaa nærmere ind paa de enkelte Digte, blandt hvilke nogle af Grundtvigs mest berømte Ungdomsarbejder findes, som f. Ex. »Frejs Kjærlighed«, »Knud Lavard«, Tilegnelsesdigtet til Adam Oehlenschläger med første Del af »Optrin af Kæmpelivets Undergang«, »Julefesten« (»Højt udi Gudernes hvælvede Sal«), Digtene om Villemoes, Barnesangen »De hellige tre Konger«, den i poetisk som i biografisk Henseende lige interessante Række Digte fra »Farvel til Sibbern« og »Strandbakken ved Egelykke« til »Kjøbenhavn« og »Udby Have«, »Morten Borup« o. s. fr. Paa den anden Side kan det ikke nægtes, at Samlingen ogsaa tæller en Del baade ubetydelige og ligefrem mislykkede Ting, saaledes særlig de saakaldte »Skjæmtevers«, men ogsaa disse høre med til at give et Billede af Digteren i hans første Forfatterperiode. — Bindet sluttes med tre »nordiske Sagaer« i Prosa men med talrig indflettede Vers, af hvilke den første, »Odins Komme til Norden«, hidtil ikke har været trykt, medens de tvende andre, »Sværdet Tirfing« og »Gunlavgs og Rafns Saga« oprindelig fremkom i de ovenfor nævnte Nytaarsgaver. Det er bl. A. her af Interesse at se Grundtvigs Forsøg paa at træffe »den gamle Sagastil«, særlig i Sammenligning med »hans egen fortællende Stil«, hvori han senere »oversatte« Sagnet om Tirfing.

I én Henseende er Grundtvigs »poetiske Skrifter« dog ikke nogen fuldstændig Samling af hans hele digteriske Produktion i dens kronologiske Rækkefølge, idet som bekjendt hele hans særlig kristelige Digtning allerede foreligger udgivet i det omfangsrige Værk paa fire store Bind:

»N. F. S. Grundtvigs Salmer og aandelige Sange«. Det er til dette Værk, at det over disse Linier anførte »Eftersslæt af Grundtvigs Salmesang« nu slutter sig som et femte og sidste Bind. Samlingen, der udgives i Hefter, vil foruden kristelige Læredigte, Tillæg til de i de foregaaende Bind optagne Salmer og nogle Brudstykker tillige bringe »Bidrag til en grundtvigsk Salmehistorie«. Den vil omfatte henimod 200 Digte, af hvilke c. 160 ere hidtil utrykte. Hvor interessant det end, literærhistorisk taget, vilde have været, at begge disse Værker oprindelig vare blevne sammensmeltede, har dog Grundtvigs Salmedigtning en saadan Særstilling i hans Produktion, at en Sondring — selv med visse uundgaaelige flydende Grænser — vel kan forsvares, ligesom ogsaa Tilegnelsen af Grundtvigs poetiske Skrifter i ren ydre praktisk Henseende selvfølgelig herved er blevet betydelig lettet. **O. B.**

Naar Holger Drachmann har følt sig tilskyndet til at omplante Byrons verdensberømte Epos »**Don Juan**« paa sit Modersmaal, kan Grunden ikke søges i ledige Stunder eller Trang til Hvile fra sin egen Produktion. Bebudelsen af, at der inden Jul fra hans Haand kan ventes Digtcyklen »Tordenskjold«, vidner om, at han ikke skjænker sig selv mange af de første, og hans Æventyrdigt fra Foraaret bar intet som helst Spor af Mathed eller Træthed. Naar han derfor nu, trods sin friske og frodige Original-Produktion, alligevel har givet sig i Kast med dette Arbejde, der utvivlsomt kræver lige saa stor Flid som Taalmodighed, er Grunden sikkert den, at han, hvis hele Aandsretning og Begavelsesart i saa mange Maader er beslægtet med Byrons, har villet vise sin Sympathi for — og maaske ogsaa afbetale noget af sin Taknemmelighedsgjæld til — den britiske Digters navnkundigste og betydeligste Værk. Som Viktor Rydberg følte sig hendraget til Goethes »Faust«, har Holger Drachmann hørt sit Hjærte slaa i Byrons »Don Juan«, og han vil unægtelig, ligesom hans svenske Fælle med sit Mesterværk, med denne sin Oversættelse føje et karakteristisk Led til Kjæden af sine egne Arbejder. Det er træffende sagt af Viktor Rydberg i den Afhandling om Goethes Faust, som »Ude og Hjemme« for nogen Tid siden bragte, at det er Begejstringen for de kæmpende Lystanker i Tiden, som fletter Straalekransen om Byron-Euforions Lokker, og ligesom der ikke gives nogen moderne Literatur, der ikke har laant mere eller mindre af denne hellige Ild, saaledes gives der heller ingen, der ikke betragter det som en Ære at omplante selve Digterens Værker i hjemlig Jordbund. Vor Literatur ejer allerede Edv. Lembckes Gjengivelse af Byrons Fortællinger og dramatiske Digte, »Childe Harold« siges at kunne ventes i en Oversættelse af Ad. Hansen, og nu slutter Drachmann Ringen med »Don Juan«. Vel foreligger endnu kun første Sang af Digtet, og netop fordi Drachmann, som ovenfor berørt, selv befinder sig midt i sin bedste Manddoms Produktion, tør nogen særlig hurtig Fuldendelse af Oversættelsen næppe imødeses. Men selv om denne ogsaa skulde drage nok saa længe ud, og selv om Drachmann aldrig skulde naa til Enden, for saa vidt man kan tale om en saadan her i det fra Byrons egen Haand uafsluttede Fragment, er der al Grund til med Tak at modtage, hvad der bydes os og hvad vor Literatur i saa lang Tid forgjæves har ventet paa, medens f. Ex. Sverig i C. W. A. Strandbergs Oversættelse allerede for en rum Stund siden har tilegnet sig hele Digtet.

Det maa ikke have været ganske let for Drachmann at bevæge sig saa stadig indenfor Stanzens afstukne Enemærker. Hans forøvrigt saa smidige og sjældne Talent til at skrive Vers er saa afgjort musikalsk, at det hellere forekrsiver Tanken nye Love, nye Former, end det bøjer sig ind under de gamle og vedtagne. Des mere bør det paaskjønnes, at Oversættelsen, der øjensynlig er gjort med stor Kjærlighed til Opgaven, gjennemgaaende falder saa let og har bevaret saa meget af Originalens Fynd og slaaende Virkning. Det vilde ikke være vanskeligt at fremdrage Exempler herpaa, ligesom der selvfølgelig i et Arbejde af denne Natur ogsaa findes Steder, hvor Oversætteren har maattet knibe op under Vinden for lykkelig og vel at naa til Maalet. Men i sin Helhed er det et smukt og dygtigt Arbejde, der tilmed utvivlsomt vil vinde for hver ny Sang, det rykker frem. — Paa det karakteristiske Indledningsdigt have vi med et Par Ord allerede tidligere henledet Opmærksomheden. Det er en sjælden stemningsfuld Hymne til Venezia, Byen, hvori Byron begyndte »Don Juan«, og hvis hele Liv ligesom var blevet Et med hans egen Aand. Med levende Farver skildres de vexlende Dagstiders Indflydelse paa Staden, saavel som Havets evige »Evne til Selvfornyelse«, Drachmanns kjendte Omkvæd til saa mangt et skjønt Digt. (I. H. Schubothes Forlag.)

Arreskov.

Blandt de mange Herregaarde, hvormed det sydvestlige Fyn ligesom er overstrøet, indtager Arreskov, halvanden Mil nord for Faaborg, en anselig Plads. Den er beliggende ved den nordostlige Side af Fyens største Indsø, den saakaldte Fleninge eller Arreskov Sø, der her gjør en lille Bugt og saaledes mere eller mindre var kommen til at omgive de to Sider af Gaarden.

Med Hensyn til Arreskovs Oprindelse og tidligere Ejermænd kan henvises til »Prospekter af danske Herregaarde« (Tegning af Landskabsmaler Richardt, Text af Professor T. A. Becker). Ifølge denne Kilde regnes den for en af Landets allerældste Herregaarde*). Den findes alt omtalt (Aruæschogh) før Midten af det 13de Aarhundrede, hvor den forekommer i Stridighederne mellem Kong Erik Plovpenning og hans Broder Abel. Den synes tilligemed Svendborg at have hørt til Sidstnævntes Fædrenegods, og blev som befæstet Borg vexelvis erobret og tilbageerobret af Kongebrødrenes forskjellige Partier. Det daværende Slot formenes at have ligget nogle hundrede Alen sydost for den nuværende Hovedbygning ved Aaens Udløb i Søen. Der findes nemlig her et meget betydeligt Voldsted, som tyder paa et for hin Tid anseligt Slot. Det har Form af en aflang Firkant, og Spor af Grave og Skanser kunne endnu skjelnes, ligesom Stedet endnu almindelig kaldes »gamle Arreskov«. Efter Becker antages dette Slot at være opført af Abel, medens han forkaster den Mening, som blandt andre Steder ogsaa senere findes hos Trap (Statist. topograf. Bskr. af Konger. Danmk), at Arreskov alt 1210 skulde have tilhørt Dronning Dagmars Hofmester Knud Urne, efter hvem det kom til Valdemar Sejer og efter ham igjen til Abel.

Efter Kong Abels Død tilfaldt rimeligvis Arreskov tilligemed hans øvrige fynske Godser hans yngste Søn af samme Navn. Senere tilhørte det Marsken Peder Findsen, der som en af Anførerne for den danske Hær i Slaget paa Lohede 1261 ved sin fejge Flugt var Skyld i, at Kristoffer den Førstes kjække Enkedronning Margrethe (Sprænghest) blev taget tilfange tilligemed sin tiaarige Søn, den senere Kong Erik Glipping. For ved denne Færd at have bevirket det ulykkelige Udfald af Slaget, blev Peder Findsen af en Herredag i Nyborg dømt fra Liv og Gods og hængt udenfor Nyborg Slot, hvorefter Arreskov blev nedrevet til Grunden 1264.

I henved tre Aarhundreder forsvinder Arreskov nu af Historien, indtil det henimod Midten af det sextende Aarhundrede sés at have tilhørt Rigsraad Jakob Hardenberg til Hvedholm og Sandholt.

Jakob Hardenbergs Datter, Helvig Hardenberg, der havde arvet Arreskov efter sin Fader, var gift med Rigsraad Erik Rosenkrantz, en af sin Tids rigeste Mænd, der ikke alene ejede Godser i Danmark, Norge og Sverig, men endog havde Ejendomme paa Færøerne og Shetlandsøerne. Af dette Ægtepar er den nuværende Hovedbygning opført i Aarene 1558—73. Den bestaar af fire sammenbyggede Fløje, der omslutte en rummelig Borggaard, samt et for Enden af den søndre Fløj rundbygget, fritstaaende Taarn. Helvig Hardenbergs Billede, udskaaret i Træ og derefter malet, findes endnu over Indgangsdøren. Til denne kommer man ad en hvælvet Indkjørselsport i Husets nordre Fløj.

Tvende Billeder af Erik Plovpenning og Abel, malede i Legemsstørrelse og forsynede med latinsk Indskrift, findes ophængte i et af Gaardens Værelser. Da de bære Spor af at være malede i det sextende Aarhundrede, har formentlig ovennævnte Erik Rosenkrantz, der viste megen Sans for historiske Minder, ladet dem male til Erindring om Gaardens tidligste Historie.

Af de fire Herregaarde, Arreskov, Brobygaard, Gjelskov og Øllstedgaard, oprettedes 1784 Grevskabet Muckadell for Grev Albrecht Christoffer Schaffalitzky de Muckadell, den nuværende Besidders Oldefader, der havde samlet disse Godser. Han nedstammede fra en mäh-

*) Om Becker har Ret i at kalde den »den ældste«, turde vel være vanskeligt at afgjøre.

risk Adelsslægt, hvis Stamslot Muccodel var blevet ødelagt i Hussiter Krigene af Johannes Ziska.

Under den sidst afdøde Besidder, der foretrak at bo paa Brobygaard, som han alt havde bestyret i sin Faders Levetid, henstod Arreskov ubeboet. Lade- og Staldbygninger vare meget forfaldne, medens den solide Hovedbygning i sin hvide Kalkpuds, hvormed det attende AarhundredesVansmag oversmurte alle oprindelig af røde Mursten opførte Bygninger, i sin store Højde og Udstrækning gjorde et noget tungt Indtryk. Den nuværende Besidder, Grev E. Schaffelitzky, der siden sin Faders Død 1858 har beboet Arreskov, begyndte alt 1867 Opførelsen af Mejeri, Lade- og Staldbygninger fra Nyt af.

Et Aarstid efter Ladebygningernes Fuldførelse paabegyndtes en gjennemgribende Restauration af Hovedbygningen. Den hvide Overkalkning er nu forsvunden fra Ydermurene, der atter vise sig i deres oprindelige røde Farve med deres sandstensdekorerede Gavle i nederlandsk Renæssancestil.

Restaureringen af Arreskov Hovedbygning samt Opførelsen af Stald og Ladebygninger er foretaget efter Tegning og under Ledelse af Arkitekt Haugsted i Odense. Haveanlægene ere ordnede under Vejledning af Landskabsgartner Flindt.

n—m—

Kunst og Kunstnere ude og hjemme.

— Den 6. Okt. afslørede en Statue af Frederik VII paa Torvet i Hillerød. Statuen er et efterladt Arbejde af Bissen, og dens dekorative Opstilling, hvoraf vi hidsætte en Skitse, er udført efter Tegning af Prof. V. Dahlerup.

— Den nye Kirke paa Vesterbro, St. Matthæus Kirken, der bliver højtidelig indviet idag, er et Kunstværk, sem gjør sin Bygmester, Arkitekt L. Fenger, megen Ære. Den er ligesom en anden af Hovedstadens nye Kirker, Gnudtzmanns St. Paulskirke, opført i romansk Stil, en hvælvet, treskibet Basilika, 52 Alen lang (udvendigt Maal), 42 Alen bred og med et 90 Alen højt Taarn. Dette bærer paa sit nederste, firkantede Led et ottekantet, fra hvilket Spiret hæver sig som en slank, ottesidet Pyramide, der afsluttes med en Lanterne; smaa ornamentale Spir, fire over den nederste Del af Taarnet, otte ved Hovedspirets Fod, bidrage til at give denne Del af Bygningen Liv og Fylde. Hovedindgangen under Taarnet er prydet med Søjler af Faxesten og med et Relief, Kongernes Tilbedelse, af V. Bissen; de rigt ornerede Døre ere smukt broncerede. Bygningens Indre gjør et lyst og fornøjeligt Indtryk; de smukke Forhold bevirke, at den tager sig større ud, end man efter Maalene kunde vente, og skulde der her være Noget at indvende, maatte det være, dels at Pulpituraabningernes Brystværn med deres temmelig ubrudteFladertage sig noget tungt ud, dels og fornemmelig, at man ved Overgangen fra Hovedskibet til Koret savner en bestemt Artikulation; her har Arbejdet aabenbart et noget dødt Punkt, hvorved dog maa bemærkes, at Bygmesteren har maattet skjære Korrundingen bag Alteret bort til et særligt Rum (Sakristiet) og saaledes ikke har kunnet benytte den til at danne et Hele sammen med selve Skibet. Hovedskib og Sideskib ere adskilte fra hinanden ved vexlende Murpiller og Søjler, de sidste af rødt Stukmarmor. Hvad der særlig fortjener Anerkjendelse, er den Konsekvents, hvormed Kunstneren har gjennemført Stilen i Smaat som i Stort, ikke mindst i den tildels kun foreløbige Ornamentik. — Væggen bag Alteret skal benyttes til et kolossalt Maleri af Olrik, Bjærgprædikenen, hvis Forgrundsfigurer blive omtrent 10 Fod høje; indtil videre er den prydet med et stort Kors, hvis imiterede Mosaik gjør en ikke ringe Virkning paa den smukt dekorerede Flade.

— Fra Pompeji skrives til »Köln. Zeit.«: Udgravningen af den omfangsrigeste, maaske ogsaa den interessanteste Bygning, der har været skjult af Vesuvs Aske, er nu fuldført. Arbejderne, der gik ud paa at faa den vidtløftige Bygning frem — den fylder Rummet mellem tre Gader i den niende Region —, toge deres Begyndelse i forrige Aar under Festlighederne, der holdtes til Erindring om Stadens Ødelæggelse for 1800 Aar siden. Nu, da det Hele er afdækket, sér man, at de store Forventninger, hvormed man strax hilste det nye Fund, ingenlunde ere blevne skuffede; Husets pragtfulde Indretning og Dekoration svarer fuldkommen til dets store Dimensioner. To overdækkede Forhaller (atria), to Spisesale (triclinia), fire aabne Rum til Siderne (alae), et koldt Bad, et varmt Bad og andre Rum af den Slags, der høre til et gammelromersk Hus, lade sig paavise i Bygningen. Gulvet i For-

En Keglerejsers Betragtninger.

Tegning af **Erik Henningsen.**

De Andre har Plaséren, og jeg har Slidet blot,
men ikke for Ingenting, min Sæl;
for Mening skal der være i Alting li'egodt,
og derfor — naar de nu har faaet sig en Pot,
saa skal jeg saagu' ha' mig en Pægl.

Otto B—n.

hallen (vestibulum) er smykket med Mosaiker; i Midten sés en Delfin, der forfølges af et stort Søuhyre. I det første Atrium, hvis Vægge helt ere dækkede med Billeder, Episoder af den romerske Historie, er Gulvet brudt af Jordskjælvet, saa man kan se ned i Kjælderen. Det andet Atrium er det største; her staa 26 prægtige Søjler med røde og hvide Stukkaturarbejder rundt om Bassinet, der er udført i Marmor. Husets mærkeligste Parti er en Baggaard, hvis Vægge ere dækkede med fortrinlig bevarede Fresker. Nederst ved Gulvet løber en Guirlande af ypperlig tegnede Vedbend og Vinranker med Smaafugle anbragte omkring paa Udløberne. Over dem kommer saa et Billede, der forestiller Havet, eller maaske snarere et Akvarium. Paa Bunden vrimler det med Muslinger, Krebs o. s. v. mellem Vandplanter, oven over hvilke alle Slags Sødyr tumle sig. Paa venstre Side af Muren sés to Sfinxer oven over Fiskene; paa deres Hoveder bære de firkantede Marmorskaaler, og paa disse sidde Duer. Lave Marmortrin føre op til en rummelig Nische; paa Siderne af denne findes atter Freskomalerier; til Venstre se vi en uhyre Polyp, der omslynger sit Bytte, til Højre er en kjæmpemæssig Havkrebs i Færd med at sønderrive en Muræne med sine Saxe. Saavel Farve som Tegning er i disse Billeder i høj Grad naturtro. Bag Nischen gaar et Galleri, hvis Vægge ere prydede med Landskaber og Dyrebilleder; en Hest angribes af en Leopard, en Løve har hugget sine Kloer i Siden paa en Tyr, derpaa følge Fremstillinger af Hjorte, Vildsvin o. s. v. Alle disse Dyr ere malede i naturlig Størrelse. Galleriet faar sit Lys fra smaa firkantede Aabninger, der ere anbragte ovenfor Malerierne og omslyngede af en Guirlande. Huset er i det Hele overmaade rigt paa Friser. I andre Rum findes Bacchusfremstillinger, Slaver, der blande Vinen med Vand o. s. v. Marmor er anvendt efter en Maalestok, hvortil man sjelden sér noget Tilsvarende, og den hele pragtfulde Udstyrelse gjør det sandsynligt, at vi her have at gjøre med Pompejis rigeste Privathus. □

Indhold: »**Charles Nodier**« af Dr. Georg Brandes. — »**Frederik VII's Monument paa Torvet i Hillerød**«, Skitse af H. Tegner. — »**Et Spørgsmaal**«, Eortælling af Georg Ebers, oversat af Otto Borchsenius. — »**Fra Skitsebogen**«, Tegning af A. Helsted. — »**Herregaarden Arreskov**« med Tegning af F. Larsen. — »**Til Viktor Rydberg**«, Digt af S. Schandorph. — »**Grundtvigs poetiske Skrifter**«, anmeldt af O. B. — »**Literatur**«. — »**En Keglerejsers Betragtninger**«, Tegning af Erik Henningsen. — **Kunst og Kunstnere ude og hjemme**«. — Bekjendtgj.

Paa **J. H. Schubothes Boghandels Forlag** er udkommet:

Grundtvig paa Langeland
1805—1808.
Et skitseret Tidsbillede
af **Th. Graae.**
1 Kr.

Videnskabelig Literatur,
illustrerede Pragtværker samt nordisk og fremmed Skjønliteratur kjøbes til antagelige Priser.
N. P. Madsen, Nørregade 7, I. Sal.

Paa **C. A. Reitzels** Forlag er udkommen:

H. C. Andersens Eventyr og Historier.
Folkeudgave.
Første Hefte. — Pris 25 Øre.

Denne Udgave, hvorpaa hermed indbydes til Subskription, indeholder **alle** Digterens Eventyr og Historier og vil udkomme **komplet** i **16 Hefter** til en Pris af 25 Øre for hvert Hefte.
Kjøberne af første Hefte ere pligtige til at subskribere paa hele Værket, som udgives med et Hefte hver tredie Uge.
Subskription modtages i alle Boglader i Danmark, Norge og Sverrig samt hos undertegnede Forlægger.
C. A. Reitzel.

Hornimans The,

særdeles yndet i England, 4 Kr. Pd., faas Nygade 1 og Tordenskjoldsgade 3.
S. Lomholt.

INSTITUT
for Legemsøvelse ved Snedker- og Drejerarbejde. Aabent Kl. 7—2 og 4—7. Nytorv Nr. 3.

Det internationale Bell-Telephon-Selskabs danske Afdeling
(Kontor i Kjøbenhavn, Ny Adelgade Nr. 1)
indbyder til Tegning af Abonnement paa Telephon- eller Samtale-Forbindelser gjennem Selskabets Centralbureau i Kjøbenhavn, og paa de i den udsendte Indbydelse bekjendtgjorte Betingelser, der foreløbig gjælde for et Aar.
Exemplarer af Indbydelsen udleveres, mod Opgivelse af Adresse, fra Selskabets Kontor, hvor ogsaa nærmere Underretning meddeles.
Kjøbenhavn, Oktobor 1880.
(L 8268) **C. L. Madsen,** f. T. Selskabets Repræsentant.

UDE OG HJEMME
indbindes i komponeret Bind med Chagrins Ryg for 4 Kr.
Løse Bind sælges særskilt for 2 Kroner 50 Øre, Mapper med Overfald for 2 Kr.
D. L. Clements Efterf.
Immanuel Petersen,
Kjøbmagergade 44,
Stuen over Gaarden.

Diakonisse-stiftelsens Industri-lotteri.
Lodsedler til 2den Trækning den 12. November à 1 Kr. 75 Øre erholdes i Hovedkollektionen, **Kjøbmagergade Nr. 44.**

KNIPLINGS, BRODERI OG LINGERI MAGASIN.
BERNT NIELSEN's
EFTF: KJØBENHAVN.
ETBL. 1836 AF BERNT NIELSEN
Østergade 26. Østergade 26.
ANBEFALES I PUBLIKUMS VELVILLIGE ERINDRING.

Udgivet af **Otto Borchsenius** og **F. Hendriksen.** Trykt hos **J. Jørgensen & Co.** Hovedexpedition: **Tordenskjoldsgade 21, Kjøbenhavn K.**